

ΠΕΡΙΟΔ. ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Γ'—ΕΤΟΣ 24ον

ΓΡΑΦΕΙΑ 'Οδός Σωκράτους 2—

Διευθυντής·Εκδότης

Φ. ΠΡΙΝΤΕΖΗΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

'Εσταιτε. 'Απλή Έκδοσις Δρ. 12

» Πολυτελής » » 16

'Εσταιτε. 'Απλή » Φρ. 15

» Πολυτελής » » 20

Η ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΤΗΣ ΥΑΛΟΥ

1. 'Ιστορία της υάλου.

ΛΙΓΑ ζητήματα εξη-
ρευνήθησαν τόσον, όσον
τό της καταγωγής της
υάλου, όπερ έν τούτοις
δέν κατωρθώθη να διευ-
κρινηθή. Ο Πλίνιος μάς
αφήκε μόνον την πλη-
ροφορίαν, ότι ή έφευρε-
σις της υάλου ανάγεται
εις τους Φοίνικας.

Λέγεται, γράφει ο
Λατίνος συγγραφεύς, ότι
Φοίνικες έμποροι προ-
σωρμισθέντες έν ταίς έκ-

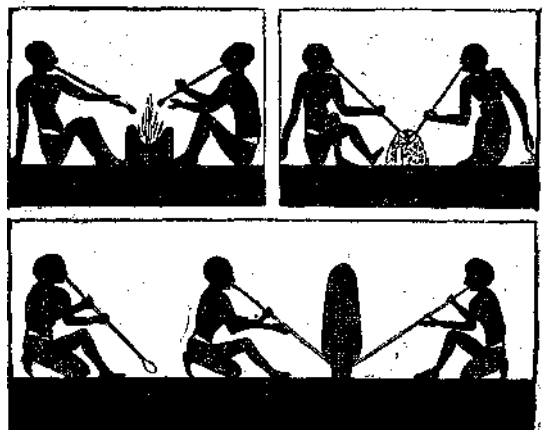
βολαίς του ποταμού Βέλου, και θελήσαντες να
παρσκευάσουν τό γεθμα των, άπεβιασθησαν
έν ταίς όχθαις· μη εύρίσκοντες δε λίθους διά να
υποβαστάξωσι τά δοχεία των, κατεβίβασαν έκ
του φορτίου του πλείου των τεμάχια νάτρου
(άνθρακικόν άλας του σοδίου άκατέργαστον) διά
να αναπληρώσουν την έλλειψιν ταύτην. Τό πύρ-
ρωμα ανέλυσε τά τεμάχια ταύτα, έπειτα την
άμμον, έφ' ής έστηρίζοντο . . . και ή υαλας
παρήχθη έκ του τυχαίου τούτου περιστατικού.
Έν τούτοις θά ήτο παιδαριώδες να πιστεύω-
μεν τοιούτον μύθον, δι' όν άλλως τε ο συγγρα-
φεύς του γράφει: « Λέγεται . . . » Και άφού
γνωρίζομεν ότι είνε αδύνατον ή υπαίθριος αυτή
έστι να διαλύση τόσον εύχερως ουσίας, αίτινες
άπαιτούσι κλίθρον μέχρι πυρακτώσεως 1200
έως 1500 βαθμών.

'Αλλ' αν οι Φοίνικες δέν υπήρξαν οι έφευ-
ρέται της υάλου, είνε όμως αναμφισβήτητον
τουλάχιστον, ότι έκαρνον σημαντικόν εμπόριον
μετά των διαφόρων λαών της περαλίας της
Μεσογειου και του Ωκεανου και ότι αι άποθη-

και και τά εργοστάσια έν τη Τύρω και τη Σι-
δώνι, παρά τάς έκβολάς του Βέλου (όπόθεν
ήκούσθη ο θρύλλος) ήσαν μεγίστης αξίας και φή-
μης, πανταχού και πολύ μακράν έπεκταθείσας.

'Αλλως τε ή παλαιότης της υάλου άπεδεί-
χθη έκ των γενομένων έν Αιγύπτω άνασκαφών,
όπου εύρον κλιθάνους υαλοποιείων έν καλή κα-
ταστάσει. Από τάς νεκροπόλεις δε εξήγαγον
πολυάριθμα υάλινα σκεύη, άμφορείς ιδία, φιάλας
με λαίμους μακροτάτους και διάφορα άλλα. Αί
δε περίφημοι γλυφοί των υπογειών του Μπενί-
Χασάν (Θήβαι) παρουσιάζουσαι υαλοουργούς τε-
χνίτας έν διαφόροις εργασίαις, άποδεικνύουσιν
ότι κατά την άπωτάτην ταύτην εποχήν (3,500
έτη πρό της ήμετέρας χρονολ.) έγνωρίζον ήδη
την δι' έμφυσήσεως μέσω του καλάμου κατα-
σκευήν υαλίλων φιαλών!

Έκ της Αιγύπτου και της Φοινίκης ή τέχνη
της υαλοουργίας μετεδόθη εις την Ελλάδα,
την Μικράν Ασίαν και την Ασσυρίαν, έν δε

Εικ. 1η Οι πρώτοι υαλοουργοί των Θηβών
(έν Αιγύπτω).

ταίς άνακαταφάξ ταίς γενομέναις εις τας χώρας ταύτας, εξήχησαν άγγελια μεγίστης τεχνης.

Όταν δέ ο Όκτάβιος υπέταξε την Αίγυπτον (26 πρό Χ). επέβαλεν εις τους ήττημένους φόρον, πληρωτέον εν μέρει δι' άντικειμένων των υαλουργιών των. Η φορολογία αυτή δέν υπήρξε διά την Αίγυπτον καταστρεπτική, ως τις θά έπίστευεν αλλά μάλλον πηγή καλού, καθότι εξεμεταλλεύθη τὸ εμπόριον τούτου επί ημισυ άκόμη αιώνα, διότι ή Ρώμη ελάμβανε προϊόντα νέα δι' αυτήν, άγνώστου βιομηχανίας. Όλίγον κατ' όλίγον όμως οι Ρωμαίοι ήρχισαν μιμούμενοι τους Αίγυπτίους καί μετ' ού πολύ δέν είχαν τι πλέον νά διδαχθώσιν εξ αυτών.

Παρά τούς Ρωμαίους τὰ μάλλον προτιμώμενα υάλινα σκεύη ήσαν λευκά· ούχ ήττον κατεσκευάζοντο καί πολλά χρωματιστά. Μεταξύ δέ των πολυτιμωτέρων κεμηλίων τὰ όποια ε- σώθησαν εκ της εποχής εκείνης είναι τὸ Άγγεϊον Βαρβερίνι, εύρισκόμενον εις τὸ Βρεττανικόν Μουσεϊον, τὸ Άγγεϊον της Νεαπόλεως, εν τῷ μουσεϊῷ της ίδίας πόλεως καί τὸ πολυτιμὸν άγγεϊον της βιβλιοθήκης τοῦ Στρασβούργου, γαλλο-ρωμαϊκής εποχής, (εικ. 2)

Ο αριθμός των υαλουργιών ηῤξανε καθ' έκαστην, επί της εποχής Άλεξάνδρου τοῦ Αύστρου (III αῖων) οἱ δέ υαλοογοῖ (vitrai) τόσοσν έπληθυνήθησαν εν Ρώμη, ώστε ε- σχηματίσαν αυτοῖ μόνοι ιδίαν εν τῇ πόλει συνοικίαν. Εν έτει δέ 337, ο Κωνσταντίνος απένευμεν εις την τάξιν ταύτην πλείστα προνόμια καί τούς απήλλαξε πάσης υποχρεώσεως με την πρόθεσιν νά τούς διευκολύνη την ανάπτυξιν της τέχνης των καί ούτω τὸ Βυζάντιον, ή πρωτεύουσα του, κατέστη τὸ κέντρον της υαλουργικής.

Επίσης καί οι Γαλάται έμιμήθησαν τούς κατακτητάς των καί υπήρχε κατὰ την γαλλο-ρωμαϊκήν εποχήν εν υαλοοργεϊον εν τῇ Άρρη, αλλά τὰ είδη της γαλλο-ρωμαϊκής τέχνης είναι σπανιώτερα.

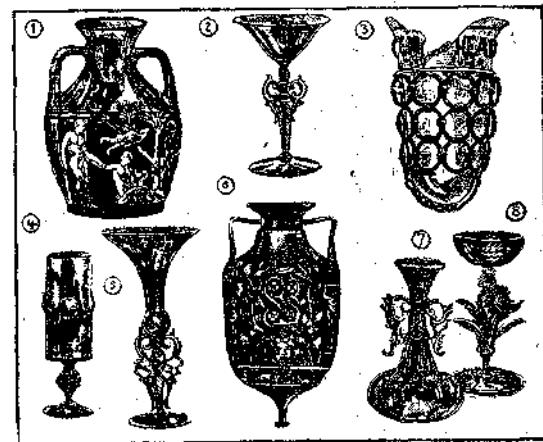
Κατὰ τὸν μεσαιώνα τὰ υαλοοργεϊα είναι επίσης πολυάριθμα καί ή επικερδής αυτή τέχνη βαθμηδόν τελειοποιείται, συνδυασθείσης καί της ζωγραφικής επί της εποχής Καρόλου τοῦ Φαλακροῦ. Μύρια ύσα άντικείμενα υάλινα κατέσκευάζον, αλλά πρό παντός δοχεῖα πρὸς πόσιν. Αί φιάλαι ένεφανεσθησαν τὸν 13ον αῖωνα, άλλ' οἱ υαλοπίνακες, καίτοι πρό πολλοῦ γνωστοί, δέν ήσαν εν κοινῇ χρήσει, καί όλίγον κατ' όλίγον ήρχισαν νά τούς μεταχειρίζονται κατὰ πρῶτον εις τας θυρίδας των εκκλησιῶν τας όποίας εκόσμουσν διά πολυχρόμων υαλοπινάκων, τετοποθετημένων εις ελάσματα εκ μολύβδου.

Επίσης από τοῦ μεσαιώνας χρονολογεῖται ή κατασκευή των περιφύμων Βενετικῶν υαλοοργεϊατων. Καί τούτο διότι ένῶ τὰ γαλλικά υαλοοργεϊα περιωρίζοντο εις την κατασκευήν

των κοινῆς χρήσεως πραγμάτων, κυπελλοποιῶν δηλαδή, οἱ Βενετοί, ακολουθήσαντες επί των πλαιῶν των τας έκστρατείας των σταυροφόρων, έφερον εκ τοῦ Βυζαντίου την τέχνην της πολυτελοῦς υαλοοργείας, καί ὅπως ο Κωνσταντίνος είχε προσελκύσει εν Βυζαντίῳ τούς τεχνίτας της Δύσεως, ούτω κατόπιν καί ή Βενετία με την σειράν της παρέλαβε τεχνίτας εκ των εργαστηρίων τοῦ Βοσπόρου.

Άλλ' εκτός τούτου ή καλλιτέχνης δημοκραρία έπιθυμούσα νά προΐσταται αυτή μόνη της πολυτίμου αυτής τέχνης, άφου άνόμασε τούς μετακληθέντας υαλοοργούς Βενετούς πολίτας, τοῖς έδωκε τὸ δικαίωμα νά ανέλθωσι τὰ ύψηλότερα των αξιωματίων, τοῖς απένευσε τίτλους ευγενείας άκόμη καί τούς περιέσφιξε εν αυτή δι' ισχυροῦ δικτύου, ούτως ώστε παρήχθησαν εν τοῖς εργαστηρίοις των έργα θαυμάσια, όνομαστὰ καί περιζήτητα την σήμεραν έτι.

Υπό την πρόφασιν προφυλάξεως κατὰ των πυρκαϊῶν, συνηθεστάτων αληθῶς, τὸ Συμβούλιον των Δέκκ ὤρισεν ως διαμονήν των υαλοοργῶν την νήσον Μουράνον. Άλλά τούτο έπραξεν ασφαλῶς διά νά τούς έπαγρυπνή εύκο-

Εικ. 2α Τύποι αρχαίων θαυμασίων υαλοοργεϊατων: 1 Τὸ άγγεϊον της Πορτλάνδης· 2,4,5,7,8 υαλοοργεϊατα Βενετ· 3 Άγγεϊον τοῦ Στρασβούργου· 6 Άγγεϊον της Νεαπόλεως.

λώτερον. Οὐδεὶς ήδύνατο νά τούς βλέπη, κα- ταδεδικασμένους νά νυμφεύωνται μεταξύ των, μόνον δέ τὰ τέκνα των νά γίνωνται υαλοοργοῖ.

Τοῖς άπηγορεύετο νά διαδίδωσι τὰ μυστικά της τέχνης των καί αν τις εξ αυτών, ποθῶν όλίγην ελευθερίαν, έφευγε διά τὸ έξωτερικόν, τῷ έδηλοῦτο, ὅτι αν δέν επανήρχετο, θά έφυλακίζοντο οἱ συγγενεῖς του, πολλοὶ δέ άλλοι παρακούσαντες έπιπτον υπό τὸ έγχειρίδιον των ὀργάνων τοῦ τρομεροῦ Συμβουλίου. Καί ή Βενετία ήτο μία Δημοκρατία.

Εἶνε δέ εκπληκτικόν πῶς υπό τοιοῦτους ὄρους, φέροντες επί των ὤμων των τὸ βάρος τοιοῦτον ὀρακοντείων νόμων, οἱ βενετοὶ υαλοορ-

Εικ. 3η. Υαλοοργεϊον κατὰ τὸν 16ον αῖωνα.

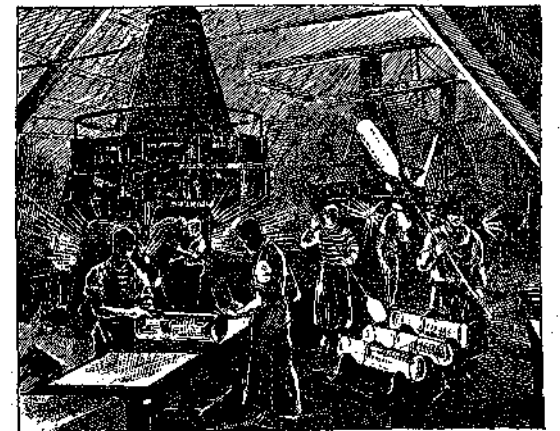
γοῖ ήδυνήθησαν νά κτασκειυάσουσν τοιαῦτα περιφήμα καλλιτεχνήματα. Άγγελια εκ λευκής υάλου, θπαρχμιλλου λεπτότητος, κεκοσμημένα διά παραδόξων πτερυγίων. Άγγελια πολύχρωμα, άγγελια σμαλτωμένα ή κεχρωσμένα. Άγγελια δικτυωτῶν καί μωσαϊκῶν διακοσμήσεων τόσοσν έκτάκτως λεπτής τέχνης, ὡστε ν' αξίζουσν οἰανδήποτε ποσότητα χρυσοῦ.

Εν τούτοις βραδύτερον ή Δημοκρατία συνέ- στείλε τούς τρομεροῦς τούτους κανονισμούς· εν έτει δέ 1317 εξουσιοδότησε τρεῖς υαλοοργούς νά συνεταιρισθῶσι μετὰ τινος γερμανοῦ διδασκάλου, γνωρίζοντος την κατοπτροποιαν. Ούτω νέα πηγή πλούτου ήνοιχθη διά την Βενετίαν, εξ ής έπρομηθεύοντο πανταχῶθεν καθρέπτας εξ υάλου πεφουσημένης, εις άντικατά- στασιν των παναρχαίων εκ μετάλλου κατόπτρων. Ητο δέ ή Βενετία γενικός προμηθευτής της μοναδικής ταύτης βιομηχανίας μέχρι της έμφανίσεως τοῦ καταστήματος Κόλμπερ εν Παρισίοις. Τέλος άφου επί μακρόν χρόνον ὄλη ήφήλιος ήτο φόρου ύποτελής της νησίδος Μουράνο, πολ- λαχόθεν κατεβλήθησαν προσπάθειαι νά προσελ- κύσωσι τεχνήτας ιταλοῦς καί ούτως ανεφάνησαν τὰ υαλοοργεϊα της Βοημίας, της Άπω-Άνα- τολής καί της Γαλλίας, ὅπου μέγισται έγένοντο προσπάθειαι, ὅπως παρασύρωσιν εκει τούς Βενετούς τεχνίτας. Καί πράγματι μερικοὶ ήλ- θον παρασυρθέντες υπό των δελεαστικῶν προ- τάσεων, μη φανταζόμενοι προφικῶς, ὅτι εις την νέαν πατρίδα των, τούς ανέμενεν ή αυτή φυλά- κισις, οἱ αυτοῖ τυρανικοὶ κανονισμοί, οὗς προσε- πάθησαν ν' αποφύγουσν, φεύγοντες την Βενετίαν.

Η τέχνη λοιπόν αυτή ήτο αρχαιόθεν μία μυστική, σκοτεινή βιομηχανία, κτήμα οικογε- νειῶν τινων, κληρονομιακῶς καί προνομιακῶς πρόστατευομένων, εν άπομονώσει δέ καί μακράν των πόλεων διαμενουσῶν, μέχρι τοῦ 16ου αῖώνας, αποτελοῦσαι ούτω μίαν ιδιαίτεράν τάξιν, με τίτλον ευγενείας α οἱ ευγενεῖς υα- λοοργοῖ » οὗς ὅμως ή αληθῶς ευγενής τάξις

κατεφρόνει. Τὸ ζήτημα τούτο της ευγενείας έδωσεν άφορμήν εις αναθεώρησιν των περγαμη- νῶν καί εξέλεξε εν των τίτλων, έφ' ὧν άπεφάν- θησαν ὀριστικῶς τὰ δικαστήρια καί επεκύρωσε δι' έπιστολῶν Έρρικός ο IV. Καί ή απόφασις υπήρξεν ὅτι τὸ έπάγγελμα τοῦ υαλοοργῶ δέν έδιδεν οὐδέν δικαίωμα άποκτήσεως τίτλου ευ- γενείας, αλλά καί δέν ήμποδίζε τούς ευγενεῖς ν' ασχολῶνται εις τούτο. Έν άλλαις λέξεσιν οἱ ευπατρίδα υαλοοργοῖ απήλαουσν προνομίων ως ευγενεῖς, ὅχι διότι ήσαν υαλοοργοῖ, αλλά καί- τοι ὄντες υαλοοργοῖ.

Η κατάσταση αυτή διήρκεσε μέχρι της της επανάστασεως. Καί ή συνοπτική εν τοῖς άνωτέρω άφήγησις της ιστορίας της υάλου δέον νά συμπληρωθῇ διά της ανακαλύψεως τοῦ ρευστοῦ κρυστάλλου. Η τιμή δ' αυτή οφείλεται τη Γαλλία καί τὸ ιστορικόν της ανακαλύψεως έχει ούτως: Ο Κόλμπερ έπιτυχῶν διά πανουρ- γίας την δραπέτευσιν κατοπτροποιῶν τινων Βενετῶν, ίδρυσε εν Παιρισίοις τῷ 1665 εν Έργοστάσιον Βασιλικόν κρυσταλλίνων κατό- πτρων. Άλλά τὸ πρῶτον τούτο εργοστάσιον

Εικ. 4η Υαλοοργεϊον κατὰ τὸν 15Τ' αῖωνα.

ταχέως διελύθη, καθότι οἱ βενετοὶ τεχνίται δυσηρεστήθησαν, ως κακῶς άμοιφθέντες, παρά τὰ συμφωνηθέντα, ὅποτε ο Κόλμπερ έμαθεν ὅτι εις υαλοοργῶς της Τούρ-λα-βιλ παρά τὸ Χερ- βοῦργον, έγνωρίζε καί αυτός τὸ μυστικόν των κρυστάλλων, (κατὰ τὸ βενετικόν σύστημα) ὅπερ ο πρώην ύποοργῶς έπίστευεν, ὅτι διά της διπλωματίας του εισήγαγεν εν Γαλλία. Προ- σήρτησε λοιπόν τὸ υαλοοργεϊον της Τούρ-λα- βιλ εις τὸ εν Παρισίοις εργοστάσιον καί ούτως ο Λουκάς δέ Νεχού, ιδιοκτῆτης αυτοῦ, πολλὰ προσέφερον εις την ανάπτυξιν της βιομηχανίας τοῦ κρυστάλλου. Καί τέλος μετ' αυτόν ο άνε- φίδς του Λουδοβίκος Νεχού, κατ' άλλους ο Θέβαρτ καί πιθανότερον ο Βέρ-Περώ, έδωσε τὸ τελευταῖον κτύπημα κατὰ της Βενετικής βιομηχανίας, διά της ανακαλύψεως της χύσεως της υάλου. (Έπεται τὸ τέλος)

Ο ΠΝΕΥΜΑΤΙΣΜΟΣ

ΚΑΙ ΤΙ ΝΕΩΤΕΡΑΙ ΠΡΟΟΔΟΙ ΑΥΤΟΥ

(Συνέχεια· ἴδε προηγ. τεύχος)

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 5η

ΗΜΕΡΑ Τρίτη, 10 Ἀπριλίου.

Παρόντες :

Ἰω. Δημοκράτης, Ἰω. Παπαδάκης, Φρ. Πρίντιελης, Βασίλειος Δημοκράτης, Γεώργ. Σιδέρης μετὰ τῆς μητρὸς του, Μαρία Δημοκράτους, Θάλεια Παπαδάκη, Ἐμ. Δημοκράτης, Ὑψηροσία.

Ἡ Συνεδρίασις ἄρχεται τὴν 11 μ. μ. ἐν τῇ αὐτῇ οἰκίᾳ καὶ προθαλάμῳ.

Παρακλήθην νὰ ὑπανίστανται τὸν κ. Π. Σιδέρην, λιαν ἐπιδεικτικὸν καὶ προθυμώτατον, ἀρεσούμενον μάλιστα εἰς τοῦτο.

Μόλις ἔλαβον τὴν χεῖρα του καὶ τῷ εἶπον, διὸ θὰ τῷ ὑποβάλω νὰ μᾶς παίξῃ πιάνο, παρεδόθη ψυχῇ τε καὶ σώματι ἀκολουθῶν πιστῶς τὰς ἐντολάς μου. Ἐκλείσει δὲ αὐθωρεὶ τοὺς δ-φθαλμοὺς καὶ ἐκοιμήσατο ἔλαφρῶς.

— Πλησιάσαν καὶ κάθησον εἰς τὸ κἀθίσμα τοῦ πιάνου, τῷ λέγω.

Κάθηται ἀμέσως χωρὶς νὰ ἀρθρώσῃ λέξιν.

— Νὰ μᾶς παίξῃς καὶ σὺ τὸ Μᾶρς τοῦ Διαδόχου, τῷ ἐπιτάσσω.

— Μπᾶ, πῶς θὰ παίξῃ, ἀφοῦ δὲν γνωρίζει τίποτε, μᾶς λέγει ἡ γοαῖα μητέρα του, πλησιά-ζουσα πεφοβισμένη καὶ μετ' ἀπορίας, εἶνε δυνατὸν νὰ παίξῃ πιάνο τὸ παιδί μου; Καὶ τὸν παρατηρεῖ μὲ τρόπον, ὥστε νὰ τὸν ἀφυπνήσῃ, ἂν κοιμάται, ἀλλ' ἐκείνος ἐντελῶς ἀμνητεῖ.

Τὴν ἀναχαιτίζω, βεβαιώσας, διὸ δὲν ὑπάρχει κίνδυνος, ἀλλὰ δὲν ἀπομακρύνεται καὶ μᾶς ἀνησυχεῖ.

— Κοιμάται, θὰ παίξῃ, ἐπιλέγει ἡ κυρία Δημοκρήτους.

Καὶ διὰ μᾶς θέτει τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ κλειδοκονμβάλου καὶ ἀρχίζει νὰ παίξῃ δι' ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν τὸ νέον Μᾶρς τοῦ Διαδόχου, ἀγνωστον εἶν ἐν Αἰγύπτῳ καὶ χωρὶς νὰ γνωρίζῃ τὸ κλειδοκονμβάλον. μετὰ πολλῆς ἐπιτυχίας καὶ ἀρμονίας.

Ὅτε ἐτελείωσε τὸ τεμάχιον, ἔλαβον τὸν κ. Σιδέρην διὰ τῆς χειρὸς καὶ ὠδήγησα εἰς τὸν προθάλαμον, ἐνθα ἐξηκολούθει διατελῶν εἰς ἀκίνητος ὡς ἄγαλμα.

Ἡ μήτηρ του ἤρχισε ν' ἀνησυχῇ.

— Μπᾶ! κοιμάται, μᾶς λέγει, θὰ τὸν ξυπνήσω, μπᾶ, αὐτὸς νὰ παίξῃ πιάνο! μὰ αὐτὸς δὲν ξεύρει τέτοιο πρᾶγμα.

Πάντες τὸν παρετήρουν μετὰ περιεργείας, ὅτε πλησιάσας αὐτόν·

— Σοῦ ἀφαιρῶ τὴν ὑποβολήν, τῷ λέγω τότε ἐπᾶνελθε καὶ τῷ δίδω μικρὸν ράπισμα.

Συτήλθε δὲ ἀμέσως καὶ μᾶς παρετήρει σοβαρῶς.

Ἄν ἐνεθυμείτο δὲ τίποτε, ὅτε καὶ ἂν ἐπαίξῃ κλειδοκονμβάλον.

Διεκόνωμεν οὕτω τὴν συνεδρίασιν καὶ συνεζητοῦμεν, ὅτε ἡ Κυρία Δημοκράτους ἐπρότεινε νὰ παίξωμεν πόκερ, πρὸς διασκεδάσιν καὶ ἔλαβον πάντες μέρος, ἐκτὸς ἐμοῦ, τοῦ Β. Δημοκράτους καὶ Γ. Σιδέρη.

Ἐνῶ δὲ ἐπαίξον, αἴφνης ἠκούσθη τὸ κλειδοκονμβάλον νὰ ἀνακρούῃ ὥραϊον τεμάχιον ἐκ τῆς ἐναντι αἰθούσης ἐν ταῦτῳ δὲ σβέννυνται τὰ φῶτα.

Σκότος καὶ ὄραία μελωδία ἐπηκολούθησεν, ἦν πάντες παρεκολούθησαμεν μετὰ ἀπολύτου σιγῆς καὶ ἠουχίας ἐπὶ τινα λεπτά. Σύναμα δὲ ἐνεφανίσθη καὶ ὁ Φερονίδης περιδιαβάσων κατὰ μῆκος τοῦ προθαλάμου ἐδῶ καὶ ἐκεῖ μὲ ὑφανμένας τὰς χεῖρας, ὡς πάντοτε.

Ἀφοῦ ἔπαυσε τὸ κλειδοκονμβάλον, ἐπανελάβε μετ' ὀλίγον ἕτερον ὥραϊον ἐπίσης τεμάχιον, εἶτα δὲ καὶ τρίτον καὶ μετὰ τοῦτο ἔπαυσε καὶ ἐγένετο φῶς, ἀναφθέντων διὰ μᾶς ὄλων πάλιν ἐν γένει τῶν ἠλεκτρικῶν λυχνιῶν, 33 τὸν ἀριθμὸν, ὅπερ ἐξέπληξε τοὺς πάντας διὰ τὸ δύσκολον καὶ ταχὺ κατόρθωμα τοῦ πνεύματος.

Μετὰ τοῦτο ἔληξεν ἡ πνευματικὴ συνεδρίασις καὶ συνεζητήσαμεν ἐπὶ μακρόν.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 6η

Παρόντες : Φρ. Πρίντιελης, Γεώργ. Σιδέρης, Ἰω. Δημοκράτης, Βασίλ. Δημοκράτης, Στυλ. Δημοκράτης, Μαριγῶ Δημοκράτους, Ἀννέτα Μανροπούλου, Ἐμμ. Δημοκράτους καὶ ἡ μικρὰ Ἀνδρομάχη.

Ἡ συνεδρίασις ἄρχεται περὶ τὴν 10 καὶ 1/2 μ. μ. ἐν τῇ αὐτῇ πάντοτε οἰκίᾳ καὶ τῇ αὐτῇ αἰθούσῃ τοῦ κ. Ἐμ. Δημοκράτους.

Κομίζεται ἡ αὐτὴ στρογγύλη τράπεζα καὶ τιθέμεθα πάντες περὶ αὐτῆς, ἐκτὸς τοῦ κ. Ἰω. Δημοκράτους καὶ τῆς κυρίας Ἀννέτας Μανροπούλου, οἵτινες διατελοῦσι πάντοτε θεαταί.

Ἡ τράπεζα ὡς πάντοτε ἤρξατο ἀμέσως κινουμένη καὶ στρεφόμενη κατὰ τὰς ὑποδείξεις μας, δεξιᾷ καὶ ἀριστερᾷ καὶ εἶτα ἀνυψουμένη καὶ μετεωριζομένη ὑπὲρ τὸ ἕδαφος 15-50 ἐκατοστὰ τοῦ μέτρου καὶ μετὰ τοῦτο βιαίως ἀφίετο νὰ καταπέσῃ ἐπὶ τοῦ ἕδαφους, χωρὶς ποτε νὰ βλάβῃ οὐδένα, μολοντοῦ ἢ πᾶσις ἐγένετο ἀποτόμως καὶ θορυβωδῶς.

Παρακάλεσα τότε τὸ πνεῦμα νὰ σβύσῃ τὰ φῶτα καὶ προβῇ εἰς νέα πειράματα εὐχάριστα καὶ διασκεδαστικά καὶ ἐν τέλει νὰ ἀνάγῃ τὰ ἠλεκτρικὰ δλα δμοῦ, ὡς ἐπραξεν ἤδη εἰς προηγούμενην συνεδρίασιν.

Ἡ μεγάλη αὐτὴ αἰθούσα ἔχουσα 33 λαμπτήρας, διεσπαρμένους εἰς διάφορα μέρη αὐτῆς, ἦτοι ἐπὶ τῶν τεσσάρων πλευρῶν τῶν τοίχων, εἰς τοὺς καθρέπτας, εἰς τὸν πολυέλαιον εἰς τὸ μέσον καὶ ἐπὶ τῆς στέγης, φωτίζεται συνήθως μὲ τρεῖς μόνον λαμπτήρας, τὸ δὲ πνεῦμα ἠέρεσκετο διὰ νὰ μᾶς εὐχαριστήσῃ ἴσως ἢ ἐκπλήξῃ ἢ διὰ νὰ ἴδωμεν τὴν δύναμιν, ἣν ἔχουσι τὰ πνεύματα, νὰ ἀνάπτῃ δλα διὰ μᾶς τὰ φῶτα τῇ συνοδείᾳ μεγάλης λάμπρας.

Καὶ τὸ αξιοπεριεργότερον, ὅτι οἱ ἠλεκτρικοὶ οὗτοι λαμπτήρες συνδέονται πρὸς ὀκτὼ στρο-

καὶ προσώπων ἡμῶν, ὡς καὶ εἰς διάφορα μέρη τοῦ σώματός μας. Ἴδια ὁμοίως μᾶς ἐξέπληττον τὰ ραπίσματα, εἴτινα ἐδεχόμεθα ἐπὶ τῶν παρειῶν μας, χωρὶς ἐννοεῖται καὶ νὰ αἰσθανώμεθα πόνον. Μόνον δὲ γέλωτος καὶ ψυχρὰ κατάπληξις μᾶς κατελάμβανεν, ἢ δὲ μικρὰ Ἀνδρομάχη σαπισθεῖσα καὶ αὐτὴ ἀνέκραξεν παραπονομένη.

Βαθυμῆδον ὁμοίως ἀνεφαίνοντο καὶ ἄλλα πνεύματα, οἱ ἐπὶ τῆς τραπέζης κρότοι δίνην γροσθοκοπημάτων, ὡς καὶ αἱ ψαύσεις καὶ τὰ ραπίσματα ἐφ' ἡμῶν ἐπολλαπλασιάζοντο, διάφορα ἀνικείμενα, ὡς τινα τεχνητὰ ξηρὰ φύλλα φυτῶν ἀνετινάσσοντο προξενούντα φρίκην, φωνεῖν δὲ ἄλλα σημεῖα ἀνεφαίνοντο ποῦ καὶ ποῦ καὶ κεφαλαὶ πνευμάτων καὶ ἄλλα διάφορα, εἴτινα ἐφοβίσαυ τοσοῦτον τὴν δμήγυριν, ὥστε τινὲς ἐξήτουν τὴν κατάπανον αὐτῶν, ὁ δὲ Στυλ. Δημοκράτης τὴν κατάπανον αὐτῶν, ὥστε ἐπανεπιλημμένως ἀνέκραξεν «Μαμμᾶ, φοβοῦμαι, θὰ ἔλθω κοντὰ σου».

Τότε δὲ ὁ κ. Ἰω. Δημοκράτης πλησιάζας ἡμᾶς, συνδεδεμένους πάντοτε ἐν ἀλύσει διὰ τῶν χειρῶν περὶ τῆς τραπέζης, μᾶς ἔφανος κατὰ σειράν, ἵνα βεβαιωθῇ, ἂν εἴμεθα πάντες εἰς τὰς θέσεις μας καὶ δὲν συνέβαινε συμπαιγνία, εἶτα δὲ ἀκολουθήσας τὸ ἐν τῷ μέσῳ τῆς αἰθούσης βαδίζον πνεῦμα διὰ μᾶς καὶ αἰφνηδίνως περιέβαλλεν αὐτὸ διὰ τῶν χειρῶν του ἀπὸ τῆς δεσφύς, ὅπως εἰ δυνατὸν τὸ συλλάβῃ, ἂν εἶνε τις ἐξ ἡμῶν ἢ βεβαιωθῇ περὶ τῆς ταυτότητός του, ὅ,τε πρὸς μεγίστην ἐκπλήξιν πάντων ἀνάπτονται διὰ μᾶς ἔλα τὰ φῶτα τῆς αἰθούσης καὶ ὁ κ. Δημοκράτης θεᾶται συλλαμβάνων τὸ κενὸν καὶ ὠχρὸς νὰ ψιθυρίσῃ :

— Πολὸν περιεργον, τίποτε δὲν ἔπιασα ἀκατανόητον πρᾶγμα· καὶ ἐκάθισεν, ὅπως συνέβη. — Ἄμ πιάνονται τὰ πνεύματα; τῷ λέγει ἡ οὐζυγὸς του.

Καὶ ἐγειρόμενος ὅπως κλείσῃ τοὺς περιττοὺς λαμπτήρας τῶν ἠλεκτρικῶν:

— Καὶ τοῦτο δὲν εἶνε ἀκατανόητον; μᾶς λέγει, πῶς ἐνεργεῖ διὰ ν' ἀνάγουν τόσα φῶτα, ὅπου ἀπαιτεῖται νὰ γυρίσῃ τις 8 κλειδάς ὡς καὶ ἀρκετὸς χρόνος;

Μεθ' ἐτέρας ὁμοίως ἐκπλήξεως καὶ ἀκρατήτων ἐν ταῦτῳ γέλωτος ἐκ μέρους τῶν Κυριῶν παρετηρήθη διὸ ὁ Στυλ. Δημοκράτης, ὁ Γεωρ. Σιδέρης καὶ ὁ μικρὸς Ἐμμ. Δημοκράτης ἔφερον ἐπὶ τῶν παρειῶν αὐτῶν μελανὰς γραμμὰς, ὡς νὰ τὸς εἶχε τις μοντεζουράσῃ διὰ φόουμου χωρὶς νὰ τὸ ἐννοήσῃ ὡς συνέβη καὶ ἄλλοτε.

— Φαντασθῆτε ὁμοίως, τοῖς εἶπον τότε, τί δύναμιν καὶ μέσα ἔχον τὰ πνεύματα, νὰ ἐκτελοῦν τόσα πρᾶγματα, ὡς νὰ εἶχον σώματα, ὡς ἡμεῖς, χωρὶς νὰ φαίνονται. Πόθεν ἐπορίσθησαν τὸ χροῶμα; διὰ τίνας ἐπαφῆς ἤλειψαν αὐτὸ εἰς τὰς παρειὰς των! Ἠοδάνθητε τὴν ἀφήν; — Ὅχι, ὄχι, τίποτε δὲν ἠγνοήσαμεν, μᾶς ἔλεγον οἱ μαυριθέντες.

Εἶκὼν φιλοτεχνηθεῖσα ὑπὸ τοῦ πνεύματος, ὅπως μᾶς ἐξηγήθη πῶς ἐναντίον τοῦ νόμου τῆς βαρύτητος ἀνεγείρεται ἀφ' ἐαυτῆς ἢ τρέπεται. Ἄνωθεν αὐτῆς ἐβρίσκειται τὸ πνεῦμα, ὅπερ διὰ φεσοῦ τοῦ αἰσθητοῦ καὶ ἀσάφου ἦμιν ἔλακε ταύτην ἐκλόνητα πρὸς τὰ ἄνω, ἦτοι διὰ δυνάμεως ἀνωτέρας τῆς βαρύτητος τῶν σωμάτων.

Μετεωρισμὸς τῆς τραπέζης.

φυγας, 2-10 μέτρα ἀπέχοντας ἀλλήλων, οὗς ἔδει ὀκτὼ ἄτομα νὰ στρέψωσι διὰ μᾶς διὰ ν' ἀναφθῶσιν ἀκαριαίως ὅλοι οἱ λαμπτήρες. Καὶ ἐν τούτοις τὸ πνεῦμα δύναται εὐχερῶς καὶ ταχέως ὄλους νὰ ἀνάγῃ ὅπως καὶ νὰ σβύσῃ, χωρὶς νὰ στρέψῃ τὰ κομβία τῶν ἠλεκτρικῶν, διότι οὐδεὶς κρότος στροφῆς ἀκούεται. Πῶς ἐνεργεῖ, εἶναι εἰ ἡμῖν μυστήριον.

Ὅτως ἐγένετο ἀμέσως σκότιος μετὰ τὴν παρακλήσιν μου καὶ ἤρχισαν ἐν πρώτοις τὰ σνηθήδη ὡς ἐν ταῖς προηγουμέναις συνεδρίασεσιν ἡμῶν φαινόμενα, ἦτοι ἀνυψώσεις τραπέζης, φωσφορισμοί, κρότοι καὶ ἐμφανίσεις πνευμάτων πρώτων ἑνὸς καὶ εἶτα δύο, τοῦ ἑνὸς ἀριστερόθεν πρὸς τὴν στέγην καὶ τοῦ ἐτέρου βαδίζοντος μὲ ἀνυψωμένας τὰς χεῖρας καὶ φωνεῖν, εἰς τὸ μέσον τῆς αἰθούσης. Πάντες δὲ ταῦτο χρόνως καὶ ἐπ' ἀρκετὴν ὥραν ἠσθάνομεθα ἐπαφῆς τῆς ἐτέρας ἀσάφου χειρὸς, ἐπὶ τῶν χειρῶν

Τὸ δὲ περίεργον, ὅτι πρὸ τῆς συνεδρίασεως, ἀστεϊεύομενος, εἶχον εἰπεῖ εἰς τὸν κ. Γ. Σιδέρην, θέλοντα νὰ εἰρωνευθῇ τῶν πνευμάτων:

— Πρόσεχε καλὰ τί λέγεις, διότι θὰ βάλλω τὸ πνεῦμα νὰ σὲ μονιζοῦρῶσῃ, καθὼς καὶ τοὺς ἄλλους, πρὸς ἐνθύμησιν. Ὅπερ παραδόξως καὶ αἰφηνιδίως ἐγένετο.

— Καλὰ νὰ σὰς κάμῃ, τοῖς ἔλεγεν καὶ ἡ κ. Δημοκράτους, διότι τὰ πνεύματα εἶναι ἀντίτρωγα ἡμῶν καὶ θέλουσι προσοχὴν καὶ σεβασμὸν.

Αἱ βαφαὶ αὐταὶ μετ' ἄλλων ἐξηφανίσθησαν

Ὁ Φερονίδης ὡς παρουσιάσθη τὴν τετάρτην φορὰν. (Ἡ εἰκὼν ἐπίσης φιλοτεχνήθη ἀπὸ τοῦ πνεύματος διὰ τοῦ μεσάζοντος Βασιλ. Δημοκράτους.)

ὡς ἐκ θαύματος ἀφ' ἑαυτῶν, μόνον δὲ ὁ κ. Σιδέρης ἐβιάσθη νὰ τὰς ἐκπλήρῃ διὰ σάπωνος καὶ μετὰ κόπου νὰ τὰς ἐξαλείψῃ. Ἄλλὰ καὶ τὸ φαινόμενον τοῦτο ἐπῆρξε διδακτικόν, διότι ἀπεδείχθη, ὅτι τὸ χρῶμα ἐνεῖχεν οὐσιαστικὴν ιδιότητα. Ἄλλὰ ποῖαν; Μυστήριον καὶ τοῦτο.

Ἀφοῦ συνεζητήσαμεν καὶ ἀνεπαύθημεν ἐπ' ἀρκετὸν ἐκ τῶν ἐπιεικῶν τούτων συγκινήσεων, ἐπέβαλον εἰς τὸν κ. Βασιλεῖον, μεσάζοντα, νὰ μᾶς κρούσῃ μερικὰ εἰρήνια τεμάχια εἰς τὸ κλειδοκύμβαλον, ἅτινα καὶ ἐπαῖξε μετὰ πολλῆς ἐπιτυχίας καὶ τέχνης, χωρὶς, ὡς γνω-

στόν, νὰ γνωρίζῃ αὐτὰ, ἀλλ' ὅτε καὶ τὸ ὄργανον. Ταῦτοχρόνως δὲ ἀμέσως ἀνθυπνωτισθεὶς καὶ ὁ κ. Γ. Σιδέρης ἤρξατο χορεύων μετὰ κλειστοῦς τοὺς ὀφθαλμούς καὶ κινῶν τὰς χεῖρας μετὰ τὸν χρόνον τῆς μουσικῆς πρὸς τὰ ἄνω, εἶτα δὲ πάντοτε ἐν ἐπιπόσει διατελών, ἔλαβεν ἀνὰ χεῖρας μίαν μεγάλην πλαγγόνα τῆς μικρᾶς καὶ καθήσας ἐν τινὶ ἔδρῳ τῆς αἰθούσης προσεποιεῖτο τὴν τροφόν. Ἐπειδὴ δ' ἐξηκολούθει διατελών οὕτω καὶ βεβαιωθείς, ὅτι δὲν προσεποιεῖτο, ἀλλὰ πραγματικῶς ἕνωται, τῷ ἀφήρεσσι τὴν ὑποβολὴν καὶ μετὰ μικρὸν ὄρασιμα ἐπανήλθεν, ἀλλὰ θελήσας ἐκ νέου νὰ ὑπνώσῃ, τῆς ὑποβολῆς, ὡς φαίνεται, οὐδὲς ἰσχυροτέρως τῆς ἀφαιρέσεως αὐτῆς, ἠναγκάσθη ἰσχυρῶς νὰ φουσησῶ εἰς τὸ πρόσωπόν του καὶ νὰ τὸν ἀπαλλάξω ἐντελῶς. Καὶ οὕτως ἔληξεν ἡ συνεδρίασις αὕτη.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ 7η.

ΗΜΕΡΑ Τετάρτη, 11 Ἀπριλίον, ἑσπέρας. Ἦτο ἡ παραμονὴ τῆς ἀναχωρήσεώς μου ἐκ Καΐρου καὶ κατὰ προηγουμένην συνεννόησίν μας δὲν θὰ προεβλίνομεν εἰς ἄλλην συνεδρίασιν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο.

Περιορίσθημεν λοιπὸν εἰς συνομιλίαν καὶ συζητήσεως περὶ τῶν φαινομένων τούτων, τὰ ὁποῖα ἐπῆρξαν ὄντως ἐκπληκτικὰ καὶ θαυμάσια, τινὰ δὲ ἐντελῶς πρωτοφανῆ.

Ὡς πνεῦμα προεξῆχεν ὁ Φερονίδης, ὅστις πνευματικῶς διηύθυνεν τὴν ἐξέλιξιν τῶν φαινομένων. Ἄλλοτε ὡς μᾶς ἐπεσκέδη, θὰ ἐκτελέσῃ πολλὰ σπουδαιότερα καὶ θὰ μᾶς ἐξηγήσῃ πολλὰ ἀνεξήγητα μέχρι τοῦδε.

Ἐπειτα ζήτησας μερικὰς σημειώσεις συμπληρωματικὰς διὰ τὴν δημοσίευσιν αὐτῶν ἐν τῇ «Φύσει» μοι λέγει τότε ὁ Φερονίδης διὰ τοῦ μεσάζοντος Βασιλείου, ὅτι θὰ μᾶς φιλοτεχνήσῃ καὶ μερικὰς εἰκόνας τῶν φαινομένων τούτων. Καὶ ὄντως λαβὼν χάριτην καὶ μολυβδοκόνδυλον ὁ κ. Βασιλεῖος Δημοκράτης διὰ μεγάλης ταχύτητος τῆς χειρὸς καὶ χωρὶς νὰ ἔχῃ συναίσθησιν τί πράττει, ἐξωγράφησεν ἐν διαστήματι μίαν ὥραν ὅλας τὰς δημοσιευθείσας ἤδη εἰκόνας ἐν τοῖς τελευταίοις φυλλαδίοις τῆς «Φύσεως».

Τὸ δὲ ἀξιοθαύμαστον εἶναι, ὅτι ἐν ἀπάσει ἐμφαίνεται μεγίστη ὁμοιότης, ἀκριβεία, κανονικότης καὶ συμμετρία ἐν ἅπασιν τοῖς προσώποις, πρῶτον, τὸ ὁποῖον ἐξέπληξε πάντας, καθόσον καὶ ὁ ἐμπειρότερος τῶν ζωγράφων δὲν θὰ ἠδύνατο τόσον προχειρῶς καὶ κανονικῶς νὰ ἐπεξεργασθῇ τοιαύτην ἐπιτυχήν ἐργασίαν.

Ἀπεχαιρέτησα εἶτα τὴν καλὴν ταύτην μοι καὶ φιλικὴν οἰκογένειαν τοῦ κ. Δημοκράτους, ἥτις τόσον προθύμως μετὰ φιλοξενεῖ ἐκάστοτε καὶ ζωηρῶς μετὰ παρκαλῆν νὰ μείνω εἰσὶ μερικὰς ἡμέρας καὶ ἀπῆλθον δι' Ἀλεξάνδρειαν.

Φ. ΠΡΙΝΤΖΗΣ

ΕΚ ΤΩΝ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΩΝ ΤΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ

ΨΥΧΗΣ ΟΝΕΙΡΑ

Ποσάκις ἄνευ λόγου σκαιά τις μελαγχολία ἀπλόνει γύρω ζοφερὸν τὸν μανθῶν της! Αἰφηνιδίως ἀόριστον αἰσθημα θλίψεως περισιγγεῖ τὴν καρδίαν, ἀόριστός τις πίεσις περιβάλλει τὴν ψυχὴν. Ποία ἀρά γε ἡ αἰτία τῆς μυστηριώδους αὐτῆς καταστάσεως; Ἄδρατος δύναμις ἐπεπεργεῖ ἐφ' ἡμῶν, ἡ αὐτὴ αὐτὴ ἡ ψυχὴ εἰς δεδομένας στιγμὰς ἀνυψοῦται ὑπεράνω τῆς ὕλης, διαβλέπουσα πρὸς αἰθέρια ὕψη, ἅτινα ἀδυνατεῖ νὰ ἐπανέσρῃ; Δεσμευμένη καὶ τῆς ὕλης κυριαρχούσης ἐξαφανίζονται ἴσως αἱ ἀναμνήσεις της καὶ αἱ βλέψεις αὐτῆς. Ἄλλ' ἡ ψυχὴ διαρκῶς δονεῖται! Διαρκῶς ἐρευνᾷ! Διαρκῶς ζητεῖ! Διαρκῶς ὑψοῦται! Διαρκῶς νοσταλγεῖ!

Ἄνευρίσκει πάντοτε τὰς ἐκτάσεις εἰς τὰς ὁποίας ἀναπλεῖ ἑαυτὴν, ὅσα πράγματα εἶναι καὶ ἐν αὐταῖς διαβλέπει τὴν ἀκριβῆ αὐτῆς ὄντοτητα, τὴν ὁποίαν συγγεῖ μετὰ τῆς ὕλης.

Ἄνευφραστοὶ αἱ ψυχικαὶ συναισθήσεις! Ἡ δύναμις τοῦ λόγου κλίνει πρὸ αὐτῶν. Διερμηνεύεται ποτὲ τὸ ἄγνωστον διὰ τοῦ γνωστοῦ, τὸ ἀόρατον διὰ τοῦ ὄρατοῦ, τὸ αἴθρον διὰ τοῦ ἐνσωματίου;

Ὅταν τὰ ψυχικὰ συναισθήματα παράγονται ἐν ὄλῃ αὐτῶν τῇ μεγαλοπρεπεῖα αἰσθάνεται τις ἐν ἑαυτῷ περικλείοντα καὶ ἐπέρτερον τοῦ ὕλικου περιβάλλοντος, καὶ τὸ ὁποῖον ἀπροδοκῆτως πλὴν ἐπιμότως καταναγάζει ἑαυτὸν, ἀνυψοῖ ἀπάσας τὰς σκέψεις καὶ διαχύνει εἰς τὰς φλέβας του τὸ νοσταλγὲς ἐκεῖνο αἰσθημα, τὸ πλήρες ὀδύνης ἡδονικῆς. Κατὰ τὰς βραχείας ἐκείνας στιγμὰς, πόσον ἄλλοιός φαίνεται ὁ κόσμος ἀπ' ὅ,τι πράγματι εἶναι! Αἰσθάνεται τις ἑαυτὸν ἐλαφρὸν ὡς τὸ λευκὸν ἐκεῖνο πύλον, ὅπερ εἰς τὰς πτέρυγας τοῦ ἀνέμου αἰθερίως ὑψοῦται... τὸ γλυκὺ φῶς φαντασιώδους ἐκτάσεως διαχυνόμενον ἐν ἑαυτῷ, τὰς σκέψεις του τεινούσας πρὸς φωτοβόλλον ἀπειρον, τοὺς πόθους του ὄλους κύπτοντας πρὸ ἐνὸς μειδιάματος τοῦ ἀπειρου ἐκείνου!

Τὸ δὲ βλέμμα ὅπερ πάντοτε ἀντανανκᾷ τῆς ψυχῆς τὰ μυστικὰ συναισθήματα, κατὰ τὰς στιγμὰς ταύτας περικλείει ἐν αὐτῷ τὸ ἀχανές, τὸ φαντασιώδες ἀχανές τὸ ὁποῖον καὶ αὐτὴ ἡ φαντασία ἀδυνατεῖ νὰ περιλάβῃ. Ἄλλ' αἰφνης τὸ βλέμμα θαμβοῦται! Ἡ ἄβυσσος τοῦ φωτὸς τὴν ὁποίαν ἐγκλείει σκαίεται καὶ ἐξαφανίζεται! Τὸ φῶς τὸ ὁποῖον μαντεύει τις διακεχυμένον ἀνὰ τὰς πτυχὰς τοῦ ἀπειρου ἀχανοῦς σβέννυται! Τί ἦτο λοιπὸν; Μία μυστηριώδης σνάρφεια ἴσως, ἐν γλυκῷ καὶ ἀπέρητον ὄνειρον, τῆς ἑσπεῖ νοσταλγούσης δεσμευμένης ψυχῆς!

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΑΛΒΑΝΟΠΟΥΛΟΥ

ΧΕΙΜΑΙΡΑΙ

Μάτην γλυκὴν μειδίαιμα σκηνὰ τὰ χελλὴ στέφει καὶ ἔδδιναί αἱ παρειαὶ χαρὰν ἀντανανκῶν πᾶς τις τὸ ὄμμα ἔκθαμβον καὶ ζηλοτύπως στρέφει πρὸς τὴν εἰκόνα τῆς χαρᾶς· πλὴν μάτην προσηλὸν τὸ βλέμμα εἰς τὸ βλέμμα της. Οὐδεὶς τὸ βάθος βλέπει.

Γελά δ' ἡ γὰρ, ὁ γὰρ τῆς πλήρης χαρᾶς ἤχει στὸ μέτωπόν της τὸ λευκὸν ποῦ βόστρυχοι σκαίονται ὅστις τοῦ πόνου ἢ σφραγὶς οὐδόπως ἀπῆλθε δὲν φαίνεται οἱ σιναγμοὶ ποτὲ νὰ πλησιάζουν τὰ χελλὴ της τὰ ἔδδινα, δὲν ἦνοιξ' ὀμιότη!

Ἰσως ποτὲ δὲν ἐφθασε ἡ θλίψις, ἡ δόδυνη τὰς μελαγὰς της πτέρυγας ν' ἀνοίξῃ ἐπ' αὐτῆς ἴσως σκαί τις ἄγνωστος μυστηριώδης κλίνει πλησίον της καὶ προσπαθεῖ μακρὰν τῆς ποθητῆς ὑπάρξεως νὰ φέρωνται, οἱ γοῖι καὶ οἱ θηροῖι.

Πλησίον διαν εἶμεθα τὸ βλέμμα μου βαθὺ εἰς τῆς ψυχῆς τὰ κρύφια μυστηριώδη πάθη στὸ ἰδικόν της ἔφησεν μικρὸν νὰ πλανηθῇ ὅσοι ἄκτις μαρμαίρουσα εἰς ἐρεβδὴν βάθη τὸ προσώπιόν της χαρᾶς ἠθίλησα ν' ἀεθῇ.

Εἰς σιναγμὸς διήνοιξες τὰ χελλὴ της ὄλιγον αἰφηνιδίον τὸ δάκρυον ἀνέβλησε θαμβὸν πλὴν ἔμεντε μυστήριον ὁ σιναγμὸς ὁ θίγων τὸ θέσιον της μειδίαιμα. Μυστήριον αὐτός τοῦ δάσους ὁ μορμυρισμός, τοῦ κύματος ὁ φλοῖσθος!

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΑΛΒΑΝΟΠΟΥΛΟΥ

ΛΥΓΜΟΙ

(Τῷ φίλῳ λογογράφῳ Νίκῳ Κορνηνῷ).

Δὲν ἠμπορεῖ τὸν πόνο μου
Κανένας νὰ τὸν ἔσρῃ
Ἐκτὸς ἀν πλάσῃ δίκοπο
Στὰ χεῖρα του μαχαίρι.
Τὰ πονεμένα στήθη μου
Βαθεῖα νὰ τὰ ξεσκίση,
Ἀύπαις, χαρὰς καὶ βάσανα
Νὰ μοῦ τὰ διαχωρίση.
Στὰ σωθηκά μου ναῖδῃ
Τί βρῖσκεται κρυμμένο
Κι' ἀπ' τῆς χαρᾶς ἀπόμακρᾶ
Τοῦ κόσμ' αὐτοῦ διαβαίνω;
Θὲ ναῖδῃ... πῶς δὲ βρῖσκεται
Σημάδι ἀφ' τῆς χαρᾶς μου
Σὰν θὰ διαβάσῃ μέσα μου
Τῆς μαύρης συμφορᾶς μου!
Ἐγὼ εἶμαι τ' ἀπόπαυδο
Τῆς μαύρης εἰμαρμένης
Ποῦ κλαίγω τὴν ἀνάπαυτι
Κῆποιος καρδίᾶς θαμμένης

ΠΟΛ. Α. ΚΥΠΡΙΑΝΗΣ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΑΛΒΑΝΟΠΟΥΛΟΥ

Ο ΣΥΜΜΑΧΙΚΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ

ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΙΑΣ

(Συνέχεια ἴδε προηγ. φύλλον)

Ἀγαπητή μου μητέρα

εἰς χωρίον Βορειάδες διαμονή μας διήρκεσε περί τὰς πέντε ἡμέρας, ἀνεπαύθημεν δὲ ἀρκετὰ ἀπὸ τὰς τόσας κακουχίας, βροχάς, χιόνιας καὶ ἀύπνιας, ἀπὸ τὰς κοπιώδεις προφυλακὰς τῆς Μανωλιάσσης καὶ τοῦ Ἁγίου Νικολάου.

Τέλος μετὰ δὴμνηνον ἀποχωρισμὸν ἐκ τοῦ συντάγματός μας, διατάσσεται τὸ τάγμα μας νὰ μεταβῇ εἰς Μοῦλες πρὸς συνάντησιν καὶ τῶν ἐτέρων δύο ταγμάτων.

Ἐνεκεν ἡμῶς τῆς ἀσθενείας τοῦ διοικητοῦ μας

κ. Γ. Μέξη ἀνέλαβε τὴν διοίκησιν ὁ ταγματάρχης τοῦ 2ου τάγματος κ. Διαλέτης.

Ἡ ἐπάνοδος εἰς τὸ σύνταγμα μας φυσικὰ μὰς νύχαριστήσε τὰ μέγιστα, καθότι εἴμεθα, τρόπον τινα παρηγκωνισμένοι. Ἄλλ' εὐτυχῶς εἴχομεν ταγματάρχην, ἕστις ἐφρόντιζε διὰ τοὺς ἀνδρας τοῦ πατριώτου. Προσεπάθει νὰ συμπληρῶσιν τὰς ἐλλείψεις τῆς ἀκαταστασίας τῆς ἐπιμελητείας, ἐφ' ἧσον ἠδύνατο, διότι αἱ περιστάσεις ἦσαν δύσκολοι. Πρὸς τούτοις ἐὰν κανεὶς εἶχε τὸ ἐλάχιστον παράπονον, εὐχαρίστως τὸν ἤκουε. Δὲν εἶνε φόβος νὰ κολακεύσωμεν τὸν ταγματάρχην κ. Ἀριστ. Κουβέλην. Τὰ πράγματα ὁμιλοῦν ἀφ' ἐκυτῶν. Ὅλοι οἱ στρατιῶται ὅσοι ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ διέτρεξαν τὰ Μακεδονικὰ τοπεῖα, ἐπεχείρησαν τὴν κατάληψιν τῆς Χίου καὶ τὸν πρῶτον αἰφνιδιασμὸν τῆς Τσοῦκας πρὸς ἄλλωιν τῶν Ἰωαννίνων, εἶχον μεγίστην πεποίθησιν, ὅτι ἐβάδιζον ἐπὶ ἀσφαλῶς καὶ νικηφόρου ὁδοῦ.

Πράγματι δὲ τὸ 3ον τάγμα ἐθριάμβευσε παντοῦ καὶ πάντοτε καὶ διεκρίθη, φυσικὰ χάρις εἰς τὴν δεξιάν διοίκησιν τοῦ ταγματάρχου καὶ ἄλλων τῶν ἀνδρείων ἀξιωματικῶν τους.

Ὡς πρὸς τὴν τροφοδοτήσιν μας ὑπὸ τῆς ἐπιμελητείας, πρέπει νὰ τὸ εἴπωμεν, ὅτι δὲν ἐμείναμεν εὐχαριστημένοι. Πόθεν καὶ πῶς αἱ παρατηρηθεῖσαι ἐλλείψεις; Εἰς ἄλλους βεβαίως ἐναπόκειται νὰ ἐρευνηθῶσιν ταῦτα. Τὸ ἀληθὲς ἡμῶς εἶναι, ὅτι ἢ ἐν χειμῶνι καὶ ἐπὶ τῶν βου-

νῶν διαμονῆ μας εἶχεν ἀνάγκη πολλῆς καὶ καλῆς τροφῆς, συγγὰ δὲ εἴμεθα ἠναγκασμένοι ν' ἀγοράζωμεν — ὅσοι εἴχομεν — τροφήμα ἀπὸ τὸ χάνι Ἐμῖν-Ἀγᾶ, διότι τὰ βουνὰ κάμνον νὰ χονεύη εὐκόλα ὁ στόμαχος.

Ἐπειδὴ δὲ ἡ ἐν Μοῦλες διαμονὴ ἐπρόκειτο νὰ διαρκῆσῃ ἐπὶ πολὺ, διατάχθημεν νὰ κατασκευάσωμεν πρόχειρα οἰκήματα ἐστεγασμένα. Ἀμέσως λοιπὸν μετὰ πολλὴν προθυμίαν ἐπελήθημεν τῆς διασκευαστικῆς αὐτῆς ἐργασίας, προμηθευόμενοι τὰ χρειώδη ἀπὸ τὰ γύρωθεν βουνὰ, δηλαδὴ πλάκας, λίθους, ξύλα κ.τ.λ.

Ἦτο ὠραιότατον τὸ θέαμα νὰ βλέπετε ἄλλον νὰ μεταφέρῃ πέτρας, ἄλλον νὰ κτιζῇ καὶ ἄλλον νὰ κάμνῃ τὸν μηχανικόν. Παντοῦ ἠγείροντο ὑπόστεγα καὶ δωμάτια μετὰ μικρὰς θύρας καὶ μετὰ ἀσφαλῆς στέγας. Ἐγιναν δὲ κατὰ συνουκίας καὶ μάλιστα καὶ μετὰ ὁδοῦ, εἰς τοιαύτην ἐντέλειαν, ὥστε εἶμαι βέβαιος, ὅτι ἐγκαταλείποντες αὐτὰς θὰ ἐγκαθίσταντο οἱ τσοπάνηδες καὶ ἄλλοι χωρικοὶ, οἵτινες εἶχον χάσῃ τὰς καλύβας τῶν ἀπὸ τὰς πυρκαϊῶν, τὰς ὁποίας ἔθετον οἱ Τούρκοι φεύγοντες.

Ἐκεῖ πλέον δὲν μὰς ἔλειπε τίποτε, ὥστε ἔταν εἴχομεν καμμίαν ἐπίσκεψιν φίλων συναδέλφων ἐξ ἄλλου τάγματος, τοῦ προσεφερόμενον καφέ, λουκοῦμι καὶ σοκολάτας, τὰ ὁποῖα ἐπρομηθευόμεθα ἀπὸ τὸ χάνι Ἐμῖν-Ἀγᾶ.

Τὰς νύκτας ἠνάπτομεν πυρὰς μετὰ διάφορα κούτσουρα καὶ ρίζας, καθήμενοι δὲ περίξ διηγούμεθα ἱστορικὰ παραμῦθια καὶ ἱστορίας, διὰ τὰ ὁποῖα μοναδικὸς ἦτο ὁ στρατιώτης Φυσάτης. Ἐννοεῖται, εἴχομεν τακτικὰ καὶ τὰς ἐφημερίδας ὡς καὶ τὴν «Φύσιν» τὴν ὁποῖαν ἐπερίμεναν ὅλοι ἀνυπομόνωις διὰ νὰ ἀναγνώσων τὴν ἐκστρατείαν τοῦ πολέμου. Ἡ ὑπηρεσία μας ἦτο κατὰ τετραήμερον πρὸς κατασκευὴν προχωμάτων εἰς τὰς προφυλακὰς τοῦ μεγάλου καὶ μικροῦ Ἀύγου, κάτωθι τοῦ Μπιζανίου καὶ ἐπὶ τῆς πεδιάδος.

Ὅταν μετεβάνομεν ἐκεῖ—ἐννοεῖται, πάντοτε νύκτα καὶ μεσάνυκτα ἐγένετο ἡ ἀντικατάστασις—δὲν ἀπέχομεν ἢ μόνον 300 μέτρα ἀπὸ τὸν ἐχθρὸν, τὴν δὲ ἡμέραν ἀπεσυρόμεθα μακρύτερον ἢ ὀπίσθεν ἀπὸ βράχους καὶ μικροῦς λόφους.

Τὴν νύκτα ἐμένομεν ἀγρυπνοὶ ὅλοι, ὡς καὶ οἱ ἀξιωματικοὶ μας, ἐπιβλέποντες τοὺς διπλοσκοποὺς μας, ἐὰν εὕρισκοντο εἰς τὰς θέσεις των. Δυστυχῶς ὑπῆρχον στρατιῶται τινὲς παραμελοῦντες, ὡς ἐκ τοῦ κάπου, τὴν ὑπηρε-

σίαν των καὶ μάλιστα εἰς τὴν θέσιν τῶν διπλοσκοπῶν! Εὐτυχῶς δὲ κατὰ σύμπτωσιν τὴν νύκτα ἐκείνην ἤμην εἰς περιπολίαν, ὅτε εὗρον τοὺς δύο σκοποὺς κοιμημένους, ἀμφοτέρους ἐκ τῆς διμοιρίας μου. Ἐμείνα φυσικὰ κατὰπληκτος, σκεφθεὶς ὁποῖα θὰ ἦτο ἡ θέσις τῆς ἐφεδρείας καὶ ὀλοκλήρου τοῦ ἐφεδρικοῦ στρατοῦ, ἀν ἐγένετο αἰφνιδιασμὸς τῆς καθύπευ ὅλοι ἡσάν ἡσχοι μετὰ τὴν πεποίθησιν, ὅτι οἱ διπλοσκοποὶ ἐκτελοῦν ἀγρύπνωις τὸ καθήκον τους. Τοὺς ἐπῆρα τότε τὰ ἔπλα καὶ μετὰ τινα λεπτὰ τῆς ὥρας τοὺς ἐξύπνησα. Ἠγέρθησαν ὅλοι ἐκπληκτοὶ καὶ ἤρχισαν δικαιολογούμενοι, ὅτι δὲν ἐκοιμῶντο, ἀλλ' ὁποῖα ἡ ἐκπληξίς, ὅταν εἶδον, ὅτι τοῖς ἔλειπον τὰ ὄπλα! Ὁ ἕνας ἠρώτα τὸν ἄλλον, φοβούμενοι τὰ παρεπόμενα. Τέλος τοῖς τὰ ἐπέστρεψα, εἰπὼν, ὅτι ἡ πράξις των μόνον διὰ τὸ Στρατοδικεῖον ἦτο. Κατὰ καθήκον ἦλθεν εἰς γνάσιν καὶ τοῦ ἀνθυπολοχαγοῦ μου τὸ ἐπεισόδιον, ἕστις τοὺς ἐπετίμησε σφοδρῶς. Αὐτὸ τὸ ἐπεισόδιον ἦτον ἡ ἀφορμὴ νὰ μὴ δυνάμεθα ν' ἀναπαυθῶμεν, ἀλλὰ νὰ ἐπιθεωρῶμεν ἀκαταπαύστως τοὺς διπλοσκοποὺς, καθότι δὲν εἴχομεν μόνον τὸν ἐχθρὸν, ἀλλὰ καὶ τὰς ἐπιθεωρήσεις τοῦ λοχχαγοῦ μας καὶ ταγματάρχου μας συχνότατα.

Τὴν ἐπομένην ἐπεστρέψαμεν πάλιν εἰς Μοῦλες, ὅπου ἐγκατεστάθημεν εἰς τὰ οἰκήματά μας, τὰ ὁποῖα εὗρομεν ἐν τάξει, διότι ἔμενον ἐκεῖ ὁ συσσιτιάρχης Ζαφειριάδης ὁ Γνήσιος, ὡς καὶ ὁ καλὸς μας σιτιστὴς Ἀθ. Μπόρσας.

Αἱ ἐφημερίδες ἤρχοντο καθημερινῶς, διακοπεῖσαι μόνον ἐπὶ μίαν ἐβδομάδα, ἀγνωστον διατί. Τέλος ἐπανήρξισεν ἡ κυκλοφορία των καὶ ἐβλέπομεν, ὅτι καθημερινῶς ἔγραφον διὰ τὴν ὑπογραφήν τῆς εἰρήνης, ὅτι ἀνεβάλλετο μετὰ τὰς διενέξεις μεταξὺ τῶν πληρεξουσίων. Ἡ γνώμη μας ἡμῶς ὅλων ἦτο, ὅτι καὶ ἡμεῖς ἐκάμνομεν τὰς συσκέψεις ὑπὸ τὰ ἀντίσκηνα, ὅτι οἱ πληρεξούσιοι ἂν ὄριζον ὡς τόπον τῶν συνεδριάσεων τὰς χιονισμένας κορυφὰς τοῦ Αἰτσικα, εἴμεθα βέβαιοι ὅτι ἐντὸς εικοσιτετραώρου θὰ ὑπέγραφον τὴν εἰρήνην. Βεβαίως εἰς τὰ ἀνέκτορα τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου μετὰ τὰς σύμψεις καὶ γούνας καὶ γεύματα ἦτο πολὺ εὐκόλον νὰ συζητηθῶν μόνον, ν' ἀναβάλουν καὶ ἐρίζουν. Ἐνταῦθα δυστυχῶς παρατηρεῖται καὶ ἡ ἀπουσία πολλῶν ντιστεγμῆ τοῦ λόχου μας, ὡς καὶ ἄλλων οἵτινες μετὰ πλάγια μέσα κατάρθων καὶ μετέβηνον εἰς Ἐμῖν Ἀγᾶ, ὡς ἀσθενεῖς εἰς τὸ νοσοκομεῖον καὶ ἀπὸ ἐκεῖ μετὰ τὸ εἰρηρῆς δι' Ἀθῆνας. Δυστυχῶς ἡ ἐπιδημία αὐτὴ ἦτο φοβερὰ καὶ μόνος αἴτιος ἦτο ἡ ὑγιονομικὴ ὑπηρεσία. ἤτις εἶδεν τὰς ἀδείας μετὰ τὴν σέσουλαν.

Πῶς οἱ ἄλλοι στρατιῶται βλέποντες νὰ φέγουν ὁ εἰς μετὰ τὸν ἄλλον, ἄλλος διὰ τὸν φόβον τῆς χιόνος, ἄλλος τῆς βροχῆς καὶ ἄλλος τῆς σφαιρίας, ἤθελε λάβῃ δυνάμεις καὶ θάρρα καὶ

ἐξακολουθήσῃ τὴν πολιορκίαν τοῦ Μπιζανίου; Πολλάκις ὁ λοχαγὸς μας ἦλθεν εἰς ρῆξιν μετὰ τὸν ἱατρὸν διὰ τὰς πολλαπλὰς εἰσόδους εἰς τὰ νοσοκομεῖα τῶν διαφόρων τοιούτων.

Καὶ πολλάκις ἠκούσθη λέγων εἰς ὄλους μας. «Ὅλους ὅσοι ἀναχωροῦν καὶ ἀδικαιολογητῶς εἰσέρχονται εἰς νοσοκομεῖον μετὰ ἀναρρωτικὰς ἀδείας, τοὺς στιγματίζω καὶ τοὺς ἀποκαλῶ ἀνόητους».

Ἄλλὰ ποῖος τὰ ἤκουε αὐτὰ τὰ πατριωτικὰ λόγια, ἀφ' οὗ ἡ ὑπηρεσία τῶν ἀδειῶν ἐστελλε καραβίς εἰς Πειραιᾶ;

Μοῦλες 13 Φεβρουαρίου 1913.

Ἡ ἐδῶ διαμονὴ μας δὲν μέλλει νὰ διαρκῆσῃ πλέον τῶν τριῶν ἡμερῶν, καθ' ὅτι διατάχθησαν δύο τάγματα τοῦ 1ου, ἐν τοῦ 7ου, ἐν τάγμα ἐμπεδον καὶ εἰς λόχος μηχανικοῦ, ὅπως ἐφοδιασθῶμεν μετὰ τροφὰς τεσσάρων ἡμερῶν καὶ εἴμεθα ἕτοιμοι πρὸς ἀναχώρησιν, ἀγνωστον ποῦ! Πολλὰ διεδόθησαν καὶ ἄλλοι μὲν ἔλεγον, ὅτι θὰ ἐκτελέσωμεν πορείαν πρὸς τὸ δεξιὸν διὰ τὴν ἐπίθεσιν, ἄλλοι εἰς τὸ ἀριστερόν, ἄλλοι εἰς τὰ προχώματα, κλπ. Κατὰ τὸ διάστημα τῆς εἰς Μοῦλες διαμονῆς μας μετέβημεν διὰ νὰ ἐτοιμάσωμεν ταχύσκαπτα ἐμπροσθεν τοῦ Ἀύγου, ἡ δὲ ἐργασία αὐτὴ ἐγένετο τὴν 2αν μεταμεσονύκτιον ὥραν, ὥστε νὰ μὴ ἤμεθα ἀντιληπτοί, καθ' ὅτι ἀπέχομεν περὶ τὰ 400—500 μέτρα τῶν ἐχθρικών προφυλακῶν. Τὰ προχώματα ἐγένοντο τῆ βροθεῖα τοῦ μηχανικοῦ, ὥστε νὰ γίνωνται ὑφ' ὄλας τὰς ἐπιθέσεις τέλεια. Ἐννοεῖται, ὅτι εἴχομεν καὶ τὰ ἀπαιτούμενα δυναμωτικά, κονιάκ κλπ., διότι τὸ ψῆχος ἦτο δριμύτατον καὶ μάλιστα κατὰ τὰς μεταμεσονυκτίους ὥρας.

Τέλος τὴν 17 Φεβρουαρίου περὶ τὴν 3ην πρωινήν διὰ διαταγῆς τῆς Μεραρχίας μας ἐκκινώμεν καὶ τὰ 4 τάγματα μετὰ τοῦ μηχανικοῦ καὶ τῶν πολυβόλων καὶ ὀρεινοῦ πυροβολικοῦ καὶ τῶν χειρουργείων, ἀλλ' ἀγνωστος εἰς ἡμᾶς ἡ κατεύθυνσις καὶ ὁ σκοπὸς αὐτῆς. Ὅλον τὸ τμήμα αὐτὸ τοῦ στρατοῦ ἐκκινεῖ καὶ κατέρχεται τὴν δημοσίαν ὁδὸν ἀπὸ Μοῦλες, διερχόμενον κατὰ δυάδας, ἕνεκα τοῦ ἀνωμάλου ἐδάφους. Ὁ καιρὸς συννεφώδης καὶ ψῆχος δριμύτατον μετὰ δύο ὥρων πορείαν ἀρχίζει πίπτουσα χιών, ὀλίγον δὲ κατ' ὀλίγον πυκνότερα, ὅποτε τὰ ἀντίσκηνα τίθενται εἰς ἐνέργειαν καὶ ὅλοι ὅπως εἴχομεν τὰ ἀδιάβροχά μας. Τὸ χιόνι ἐδυναμώσε τόσον, ὥστε δὲν ἐβλέπομεν ἐμπρός, εἰς διάστημα δὲ δύο ὥρων ἐφθάσε τοὺς 50 πόντους ὕψους. Τὸ θέαμα ὠραιότατον, ἀλλὰ ἡ κατάστασις μας οἰκτρὰ, διότι εἴμεθα κάθυργοι, καὶ ἐσκεπτόμεθα ποῦ θὰ κατασκηνώσωμεν καὶ πότε, διότι τὸ χιόνι ἐξηκολούθει ἀφθονον καὶ τὸ ἐδαφος ἦτο βρεγμένον καὶ λαπατωμένον. Τὴν 2 μ.μ. ὥραν ἐφθά-

σαμεν εις χωρίον Βοροιάδες με είκοσι περίπου οικήματα, αλλά και αυτά χωμένα εις την χιόνα. Έδόθη διαταγή οι λόχοι να σκηνώσουν και αναπαυθώμεν έξωθεν του χωρίου και επί της χιόνος. Αλλά ποῦ και πῶς; Αυτό είναι ἔλκων τὸ ἐρώτημα, διότι τὸ χιόνι ἔχει καταλάβει τὰ πάντα εἰς ὕψος ἡμίσεως μέτρου και ἐξηκολούθει νὰ πίπτῃ. Δὲν ἔπρεπεν ὅμως και νὰ χάσωμεν καιρὸν· τὰ πύα εἰς ἐνέργειαν και ἐκαθαρίζομεν τὸ ἔδαφος, ὥστε νὰ στήσωμεν τὰ ἀντίσκηνα, τοῦλάχιστον εἰς ταῖς λάσπαις.

Αλλά και ἐδῶ δὲν μᾶς ἀφίνει ὁ Παντοδύναμος και ἀνακκλύπομεν εἰς μίαν ἀποθήκην τοῦ χωριοῦ δέματα πανοῦ ἀρετὰ και τοιουτοτρόπως σκεπάζομεν τὴν ὑγρασίαν και ταῖς λάσπες και κοιμούμεθα ἔξωχα. Μόνον οἱ σκοποὶ ἐμαρτύρησαν ὀλίγον, ἀλλὰ δὲν ἠμποροῦσε νὰ γείνη και ἀλλέως. Τὴν ἐπομένην τῆς 18ης ὁ καιρὸς ἐκαλλιτέρευσε, ἀλλὰ ἦτο παγωνιά και δὲν αἰσθανόμεθα οὔτε πόδια, οὔτε χέρια, ὥστε ἐκτυποῦμεν τοὺς πόδας μᾶς σὰν ἄλογα διὰ νὰ θερμανθῶμεν. Ὁ λόχος μᾶς ἦτο ἐμπροσθοφυλακὴ, διερχόμεθα δὲ ὠρατὰ τοπεῖα, ἀνηφορικά και βραχῶδη.

Τὴν 10ην π.μ. ὦραν ἀναγκαζόμεθα νὰ κάμωμεν στάσιν, διότι δρόμος δὲν ὑπῆρχε και προσπερνᾷ τὸ μηχανικόν, τὸ ὅποιον ἐπὶ τρεῖς ὥρας καταγίνεται διὰ τὴν κατασκευὴν ἐνὸς μονοπατιοῦ, ἵνα διέλθωμεν, τοῦλάχιστον κατ' ἄνδρα. Ἦταν μία μεγάλη χαράδρα και ἐδυσκολεύοντο πολὺ, διότι εἶχον νὰ κάμουν με λάσπες και βράχους.

Τὴν 11)2 μ. μ. περπατοῦται τὸ ἐλικοειδὲς μονοπάτι και ἀρχίζει ἡ κατάβασις κατ' ἄνδρα, ὡς και ἡ ἀνάβασις εἰς τὴν ἑτέραν ὑψηλὴν κορυφήν, τὴν ὁποίαν ἀνερχόμεθα ἀσθμαίνοντες και φθάνομεν περὶ τὴν 4ην ἀπογευματινὴν εἰς τὸ χωρίον Σιλίτσινα, πρὸ τοῦ ὁποίου κατασκευασθῆναι 1)4 μακρὰν αὐτοῦ, ἀφ' οὗ ἐπρομηθεύθημεν τὰ ἀπαιτούμενα ξύλα και κλάδους διὰ πυρᾶν, καθότι ἡ χιὼν εἶχε πλέον διαλυθῆ, ἀλλὰ τὸ ψῦχος ἐκρατοῦσε δριμύτατον.

Τὴν 19 ἐκκινούμεν διὰ τὴν τακτικὴν πορείαν μᾶς. ὁ καιρὸς ἐκτάκτως καλῶς ἀλλὰ ἡ πορεία ἐξακολουθεῖ κατ' ἄνδρα, διότι τὸ ἔδαφος εἶνε πολὺ ἀνώμαλον, τὰ δὲ μεταγωγικά μᾶς ἔλα ἀναγκάζονται νὰ ἀλλάξουν δρόμον, διότι εἰς μερικὰ μέρη, μόνον ἀνθρώπινος ποὺς περνᾷ, και θὰ ἠργοπόρουν μὲν περιπλέον ἀπὸ ἡμᾶς ἀλλὰ δὲν ἦτο δυνατόν νὰ γίνῃ ἀλλέως. Εἰς πολλὰ μέρη ἀναγκάζεται τὸ μηχανικόν ὡς κατασκευάσῃ προχείρους μικρὰς γεφύρας, διὰ νὰ περάσωμεν τὰ ἀπότομα μέρη. Ἀπὸ μακρὰν ἀκούομεν ὁμοφροντίας τηλεβόλων συνεχεῖς, ἀγνοοῦμεν τί συμβαίνει, τὸ μόνον ὅπου ἐγνωρίζομεν μέχρι τῆς στιγμῆς αὐτῆς ἦτο ὅτι ἐμεταβαίνομεν εἰς τὸ ἄκρον Ἀριστέρον, διότι μετὰ

τῶσας πορείας διήλθομεν ὀπισθεν τοῦ ἔρους Λότοικας και τοῦ Ἁγίου Νικολάου Μανωλιάσας.

Περὶ τὴν 6 μετὰ μεσημβρίαν ἐφθάσαμεν εἰς τὸ χωρίον Μπαζοῦς και ἀφ' οὗ ἀπέθεσαν οἱ ἄνδρες τοὺς γυλιούς ἐκάθησαν ὡς ἀναπαυθῶσιν ἀπὸ τὴν κοπιώδη πορείαν. Ἄλλ' ἀκόμη ἔμεναν ὀπίσω τὰ ἄλλα τάγματα, Πυροβολικόν ὄρεινόν, Μηχανικόν, τὰ Μεταγωγικά, καθ' ὅτι ἤρχοντο κατ' ἄνδρα μετὰ μίαν ὥραν ἔμως καταφθάνουν ἔλα τὰ τμήματα, ὡς και τὸ Χειρουργεῖον, τὸ ὅποιον ἠκολούθει τὸ τμήμα τοῦ στρατοῦ μᾶς, καθ' ὅτι ἀπεμονώθημεν πλέον ἀπὸ ἔλα τὰ σώματα και εὐοισκόμεθα εἰς νέα ἔδαφη, πρῶτην φοράν γνωστὰ δι' ἡμᾶς. Μᾶς δίδουν ἄρτον και τυρόν, τὸν ὅποιον καταβροχθίζομεν, ἂν και εἰς τὰ μικρὰ πανδοχεῖα τοῦ χωριοῦ εὐρομεν σῦκα, ἐλαίας και τὸ ἀθάνατον οὖρον, διὰ νὰ μᾶς καταπραῦνῃ τὸ βίγος ἀπὸ τὸ νυκτερινόν ψῦχος.

Εἶναι ἡ ὥρα 7η και ὁ διοικητὴς ἔλκων τῶν ταγμάτων καλεῖ τοὺς Διοικητὰς τῶν Λόχων· παρατηρεῖται δὲ κάποια κινήσις και ψιθυρισμοὶ μετὰ τῶν ἀξιωματικῶν, ἀλλὰ τί συμβαίνει ἀκριβῶς δὲν ἐγνωρίζομεν.

Ποῦ και ποῦ ἐδλεπομεν ἐντοπίους ἀντάρτας, οἵτινες και ἐχρησίμευον πρὸς φύλαξιν τῶν πέριξ χωρίων.

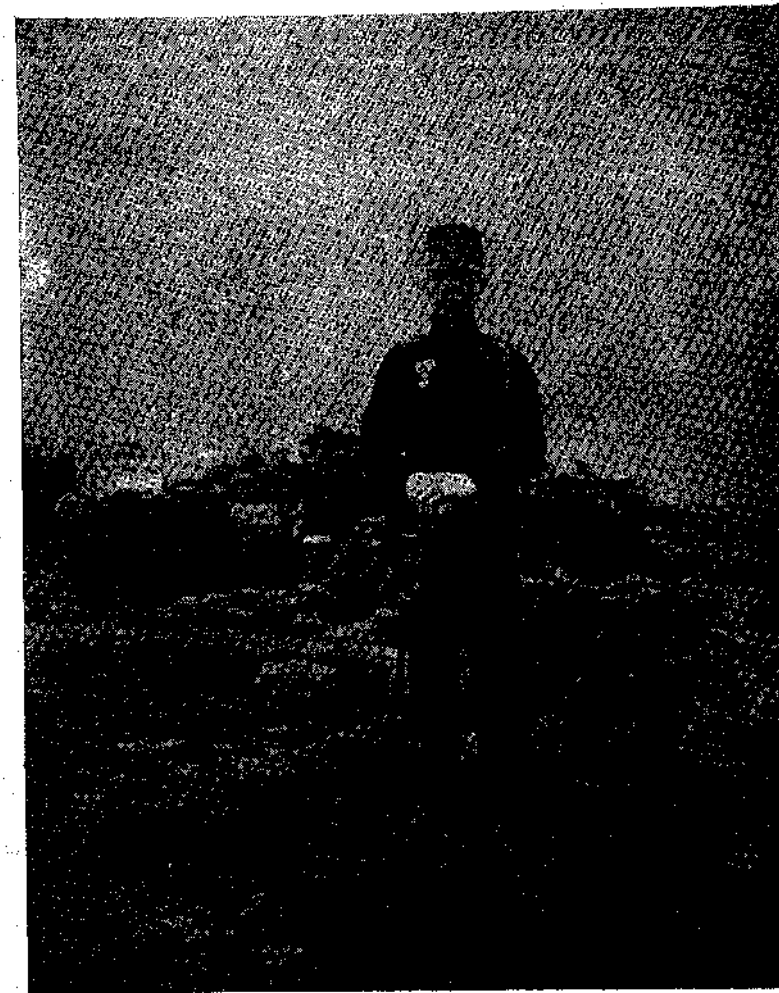
Μετὰ μίαν ὥραν ἐπιστρέφουν οἱ διοικηταὶ τῶν λόχων μετὰ τῶν ταγματάρχων. Ὁ ταγματάρχης μᾶς κ. Κουδέλης, εἰς τὸ μέσον τοῦ τάγματος μετὰ τῶν ἀξιωματικῶν ἐτοιμάζεται ὡς μᾶς ὁμιλήσῃ· εἰς τὸ πρόσωπόν του ἐξωγραφίζετο κάποια εὐχαρίστησις, ἦτο γελαστός, δὲν ἐγνωρίζομεν τί ἠθελε νὰ μᾶς ἀνακοινώσῃ.

Ἀπὸ μακρὰν ἀκούομεν ζητωκραυγὰς, εἶναι τὰ ἄλλα τάγματα, ἀγνοοῦμεν τί συνέβαινε, ὅτε τέλος ἀποκατασταθείσης ἡσυχίας, μᾶς λέγει:

«Παιδιά, ὁ κ. Διοικητὴς μᾶς ἐκάλεσε ὡς μᾶς ἀνακοινώσῃ τὸ περιεχόμενον τῆς ἀποσταλείσης ἐντολῆς τοῦ Γενικοῦ Στρατηγείου, διὰ τὸν σκοπὸν δι' ὃν ἤλθομεν.

«Πρέπει νὰ εἰμεθα εὐτυχεῖς, διότι εἰς ἡμᾶς ἔλαχεν ὁ κληρὸς, ὅπως ἐκτελέσωμεν τὴν τελευταίαν πρὸς τὴν Πατρίδα μᾶς θυσίαν. Ἀπὸ ἡμᾶς ἐξαρτᾶται ἡ ἐπιτυχία τοῦ τέρματος τοῦ Ἡπειρωτικοῦ ἀγῶνος, ἀπὸ ἡμᾶς ἐξαρτᾶται ἔλα ἡ αὐριανὴ γενικὴ ἐπίθεσις. Ὁ Διάδοχος και Γενικός Ἀρχηγὸς τοῦ στρατοῦ μᾶς Κωνσταντῖνος, ἐπειδὴ ἔχει πεποιθήσιν εἰς τὴν 2αν Μεραρχίαν και ἐπειδὴ γνωρίζει τὰ μέχρι σήμερον κατορθώματά σας, δι' αὐτὸ και μᾶς ἀπέστειλεν, ὡς ἐκτελέσωμεν τὴν δυσκολωτέραν και ἐπικινδυνωδετέραν ἐπιχείρησιν τοῦ νυκτερινοῦ αἰφνιδιασμοῦ ἐναντίον τῶν ὕψωμάτων τῆς Τσουκας».

Δὲν εἶχε περατώσει τὰς τελευταίας λέξεις και ἀτελεύτητοι ζητωκραυγαὶ ἀπὸ ὅλους τοὺς λόχους ὑψώθησαν, ὅτε ἐξηκολούθησε λέγων:

Η. Α. Υ. Ο ΠΡΙΓΚΙΨ ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Διάδοχος τοῦ Ἑλληνικοῦ Θρόνου

«Δὲν πρέπει τώρα νὰ σκεφθῶμεν τίποτε, ἀλλὰ νὰ λησμονήσωμεν ἐπὶ τινὰς στιγμὰς και γυναῖκας και φίλους.

«Τὰ βάρβαρα και αἱ κακουχίαι ἐτελείωσαν, αἴφρον δὲ θὰ ἀνατελῇ δι' ἡμᾶς νέος ὄριζων.

«Αὐτὴν τὴν ὥραν θὰ πορευώμεθα πρὸς τὰ Γιάννενα!»

— Ζήτω τὰ Γιάννενα! ἀκούεται ἀπὸ ἕνα στόμα.

Οἱ λόγοι διαλύονται και μεταβαίνει ὁ καθὲς εἰς τὰς θέσεις του. Ὁ λοχαγὸς μᾶς λέγει ἐπίσης ὀλίγα τινὰ και ὅτι ὁ κληρὸς ἔλαχεν εἰς τὸν λόχον μᾶς νὰ εἶναι ἐμπροσθοφυλακὴ. Μεθ' ὃ οἱ λόγοι ἐτοιμάζονται νὰ εἶναι ἐτοιμοὶ διὰ πορείαν. Οἱ διμοιρίται λέγουν ὀλίγα τινὰ διὰ τὸν νυκτερινόν αἰφνιδιασμὸν εἰς τοὺς ὑπ' αὐτοὺς ἄνδρας, ἐν γένει δὲ παρατηρεῖται μεγάλη γὰρ και εὐχαρίστησις εἰς ἔλκων τὰ πρόσωπα, διότι θὰ ἐδίδοτο τέλος εἰς τὴν παλύμνηνον ἐκστρατεῖαν τῆς Ἡπείρου.

Ὁ διμοιρίτης μᾶς κ. Μεταξᾶς Μ. μᾶς ἔ-

ρίζει τοὺς ἄνδρας ἐκάστου, ὅπου θὰ διευθύνωμεν, καθ' ὅτι εἰς τὴν 4ην διμοιρίαν δὲν ὑπῆρχεν οὐδεὶς λοχίας. Ἐγὼ μετὰ τοῦ δεκανέως Κωνσταντῖνου Κ. ἀναλαμβάνομεν χρῆσιν λοχίου και βοηθοῦμεν τὸν διμοιρίτην μᾶς τὸ κατὰ δύναμιν. Μᾶς λέγει ὀλίγα τινὰ, εὐχόμενος καλὴν ἐπιτυχίαν, ἡμεῖς δὲ ἐζητωκραυγάζομεν ἐπαυλειμένως...

Τὴν 8ην μ.μ. ἀρχεται ἡ ἐκκίνησις, προπορευομένου τοῦ ταγματάρχου μᾶς και τοῦ λόχου μᾶς ὡς ἐμπροσθοφυλακὴ, ἀκολουθοῦν δὲ ὀπισθεν οἱ λοιποὶ λόγοι, τὰ δὲ λοιπὰ τάγματα λαμβάνουν ἄλλην κατεύθυνσιν, ἐξ ὧν δύο τοῦ Σ)τος μένουσιν εἰς τὰς θέσεις των ὡς ἐφεδρεία. Οἱ λόγοι βραδύουσιν κατὰ διαδάδας, ἀνευ ὁμιλιῶν και μετὰ σιγῆς, διότι ὑπάρχει φόβος, μὴ μᾶς ἀντιληφθῶσιν οἱ σκοποὶ.

Σκότος βαθὺ ἐπεκράτει κατὰ τὴν πορείαν και ἐδυσχέρανε τὴν πορείαν μᾶς, διότι δὲν ὑπῆρχε δρόμος πλέον δι' ἡμᾶς οὔτε μονοπάτι, ἀλλὰ κατερχόμεθα ἀπὸ βράχους ἀποκρυσταλ-

λομένους και αποτόμους. Ο ταγματάρχης πρώτος έδωσε το σύνθημα και κατήρχητο, τόν ηκολούθουν δε όλα τα τμήματα, αλλά πώς; Πρώτην φοράν έκαμα πεζοδρομίες με τα όπισθια. Έκαθήμεθα επάνω στα παγωμένα έδάφη και διά της τέχνης της σουλίδρας εύρισκόμεθα εις πολλά μέτρα βάθος, πότε εις νερά και λάσπες και πότε επίπτομεν εις τα χιόνια. Αυτό διήρκεσεν επί μίαν ώραν κατερχόμενοι και ανερχόμενοι τα διάφορα ύψώματα, αλλά πάντοτε μετά σιγής, μήπως και μας αντίληφθῃ ὁ έχθρός; και μετά εξ ὄλας ώρας πορείαν επί καλειτέρου εδάφους εφθάσαμεν τήν 3 τὸ μεσονύκτιον εις τούς πρόποδας της Τσούκας και εις απόστασιν 1/2 ώρας από τὸν έχθρόν, ὀλίγον δέ κατ' ὀλίγον καταφθάνουν και οἱ ἄλλοι Λόχοι, συγκεντρωθέντες οὕτω πάντες επί καταλλήλου εδάφους. Τὸ τάγμα τοῦ Μανουσάκη έλαβε τὸ ἀριστερόν και ὀπισθεν μέρος, τὸ ἰδικόν μας μετά τοῦ 5ου Λόχου τὸ μέσον της Τσούκας και τὰ τοῦ 7ου εφεδρεία πρὸς τὸ δεξιόν, κάτω πρὸς τὸ ὄρος Λίτσινα.

ΚΩΝΣΤ. ΠΡΙΝΤΕΖΗΣ

Εἶναι ἡ ὥρα 3 1/2 ὁπότε ὁ Διοικητής μετά τοῦ Ταγματάρχου και τοῦ Λοχαγοῦ συσκέπτονται διά τὸ σχέδιον τοῦ αἰφνιδιασμοῦ, ἐνῶ ταυτοχρόνως αναπαυόμεθα ἐπ' ὀλίγον ἀπὸ τὴν κοπιωδεστάτην πορείαν, ἄλλοι συζητοῦν διά τὴν ἐπίθεσιν, ἄλλοι σκεπτικοὶ διά τὸ ἄγνωστον και ἐπικίνδυνον ἀποτέλεσμα. Ὁ δεκανεὺς Κωνσταντίνου Κ. με παρακαλεῖ ἂν τυχόν πληρωθῇ ἡ φωνεὺθῃ, ὅπως λάβω τὴν ἀλληλογραφίαν ἀπὸ τὸν σάκον του και τὴν ἀποστείλω εις τὴν οἰκίαν του.

Ἄλλά, τοῦ λέγω, και δι' ἐμὲ ποῶς θὰ φροντίσῃ; Γελῶν τότε μοῦ ἀπαντᾷ:

—Μετά θὰ φροντίσω ἐγὼ διὰ σέ. Ἄλλὰ ἂς μὴ ὀμιλῶμεν διὰ μικροδουλειάς, ἀφ' οὗ ἐδῶ ἔχομεν νὰ κάμωμεν μετὰ τὸ χάρο.

Ὁ Ταγματάρχης μας δίδει τὸ σημεῖον της ἐκκινήσεως και ταυτοχρόνως τὸ πυράγγελμα «ἐφ' ὄπλου λόγη».

Ἡ στιγμή εἶναι κρισιμοτάτη και συγκινητική, οἱ ὀπλῆται ὄλοι προχωροῦν μετά θάρρους και ἀποφάσεως, μερικαὶ ἀσπάζονται ἀναμεταξύ των, λέγοντες «Καλὴν ἐντάμωσιν εις τὰ Γιάννενα». Διερχόμενοι δὲ διά μέσου τοῦ μικροῦ χωρίου της Τσούκας, διακρίνομεν πρὸ των παραθύρων τὰς χωρικὰς μετὰ τὰ μικρὰ των, κάμνοντας τὸ σταυρόν τους, ἄλλας νὰ κρατοῦν εἰκονίσματα και ἄλλας νὰ κλαίουν.

Εἶναι ἐξημερώματα και μόλις τὰς διακρίνομεν, ἀπὸ αὐτὸ δὲ τὸ χωρίον ἐπὶ τὸσας μῆνας της πολιορκίας ελάμβανον ἄρτον και ἄλλα λοιπὰ χρειώδη. Ἐξερχόμενοι τοῦ χωρίου οἱ Λόχοι λαμβάνουν ἕκαστος ἰδιαίτεράν κατεύθυνσιν και οἱ ἄνδρες μετὰ τὰ ὄπλα ἀνὰ χεῖρας και πεπληρωμένα προχωροῦν μετά προσοχῆς.

Εἰς τούς ἀναγνώστας της «Φύσεως» εἶναι γνωστόν ἤδη τὸ ὄνομα τοῦ ἐκ των πεδίων τοῦ πολέμου γραφόντος προχείρως και ἀφελῶς τὴν δρᾶσιν της 2ας Μεραρχίας, δρᾶσιν ἐγκλειουσιν ὄλην περίπου τὴν ἱστορίαν τοῦ ἐνδόξου πολέμου τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ.

Τηρητῶν ὡς δεκανεὺς ἐν τῷ 1ῳ περικῷ Σύνταγματι, εὐθὺς ἄμα τῇ κηρύξει τοῦ πολέμου ἐρέθη εις τὰ σύνορα. Ἐλαβε μέρος εις ὅλας τὰς μάχας ἐν Μακεδονίᾳ μέχρι της ἐνδόξου ἀλώσεως της Θεσσαλονίκης, μεθῆξε των ἐπιπόνων ἀγώνων πρὸς κατάληψιν της Χίου, ὅπου και ἐπληρώθη εὐλαφῶς, κατόπιν ἐρέθη εις τὴν Ἑπειρωτικὴν γιγαντομαχίαν, ὅπου μετά διμήνον ἐπεχείρησε τὸ τάγμα των, ἐπὸ τὸν κ. Κουβέλην, τὸν περίφημον αἰφνιδιασμὸν πρὸς κατάληψιν της Τσούκας, ἥτις και ἐπέφερε τὴν πτώσιν τοῦ Μπιζανίου, και τέλος περατωθέντος τοῦ πρὸς τοὺς Τούρκους ἀγῶνος προυβιάσθη εις Λοχίαν, έλαβε μέρος ἐνεργὸν εις τὸν περιώνυμον ἀποδεκατισμὸν και αἰχμαλωσίαν των ἐν Θεσσαλονικῇ Βουλγάρων και εὐθὺς μετά της μεραρχίας του ἔδραμε πρὸς ἄλλωσιν τοῦ δρυωτάτου Κιλκίς, ὅπου μετά τὴν μυριόπενκτον πολυμήνητον μάχην, μετ' ἀλεπαλλήλους ἐφόδους διά της λόγγης πρὸς τὰ σιδηρόφρακτα χωμακώματα, ἐτραυματίσθη ὑπὸ θραύσματος ὀβίδος, ἐκραγείσης ὀπισθεν του. Τὸ σφαιροῖδιον εἰσελθὸν κάτω τῆς ἀριστερῆς ὀμοπλάτης ἐξῆλθεν ὀλίγον ἀνωτὴ της καρδίας. Εὐτυχῶς παρ' ὄλην τὴν βαρῆτητα της καταστάσεως του, ἐσώθη ὡς ἐκ θαύματος, χάρις εις τὰς πολλὰς περιποιήσεις της ἐπιστήμης, και ἤδη νοσηλευόμενος ἐν τῷ Ἀρσακίῳ νοσοκομείῳ, ετοιμάζει ἐν ἡσυχίᾳ πλέον τὴν συνέχειαν και τὸ τέλος, της ἐν τῇ «Φύσει» δημοσιευομένης περιγραφῆς: των καταληκτικῶν κατορθωμάτων τοῦ ἐνδόξου στρατοῦ μας.

Κοστίδης
20 Δεμ. 1877
2945 π Περικλ 1-9-1924

Σκουρτζικ
19-12-1944
Κοστίδης 5-1-945

Η ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΝΑΥΜΑΧΙΑ

Ἴδου πῶς περιγράφει ὁ κ. Godfrey Whittall τὴν τελευταίαν Ἑλληνοτουρκικὴν ναυμαχίαν της 5ης Ἰανουαρίου. Ὁ Ἄγγλος ἀναποκρίτης καθιστᾷ γνωστὴν μίαν ἄγνωστον λεπτομέρειαν, κατὰ τὴν ὁποίαν τάχα ὁ Τούρκος ναύαρχος, προτοῦ λάβῃ ὀλοταχῶς τὴν πρὸς τὰ Δαρδανέλλια ἀγρυσαν, ἀπεπειράθη νὰ θέσῃ μεταξύ δύο πυρῶν τὸν ἄ' Ἀβέρωφ.

«Τὴν 14ην ἐστ. (ἔ. ν.), πρωτοχρονίαν διά τοὺς Ἕλληνας, τὸ «Χαμηδιέ», τὸ Μετζητιέ» και τέσσαρα Τουρκικὰ τορπιλλοβόλλα ἐξέπλευσαν των Δαρδανελλίων διά τὸ Αἶγατον. Τὰ πλοῖα ταῦτα ἐν τούτοις μόλις εφθασαν μέχρι τοῦ Σεντύλ Μπάχρ, τοῦ ἐπὶ της εἰσόδου των Στενῶν πυροβολείου, ἐσταμάτησαν και ἔμειναν ἐκεῖ ἕως τὴν ἐσπέραν.

Μετά τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου τὸ «Μετζητιέ», τυνοδευόμενον ὑπὸ 4 τορπιλλικῶν ἐπέστρεψεν εις Δαρδανέλλια, ἀλλὰ τὸ «Χαμηδιέ» κυβερνώμενον ὑπὸ τοῦ Ρεούφ μπέη, ἐνὸς ἀπὸ τοὺς τολμηροτέρους ναύτας τοῦ Τουρκικοῦ στόλου, ἀληθινῶς «αντελῆ-φυσέκη» (mad squid), δὲν ἐνεφανίσθη, ὡς ἐκ τούτου δὲ οἱ ἐδῶ Ἕλληνες ἐξέφρασαν τὴν ἰδέαν, ὅτι θὰ ἠχμαλωτίσθη ὑπὸ τοῦ στόλου των. Ἄλλοι διεκήρυττον, ὅτι ὁ Ρεούφ μπέης παρέβη τὰς διαταγὰς τοῦ ναυάρχου και ἐκ πείσματος ἐξῆλθε διὰ νὰ συναντήσῃ τὸν Ἑλληνικὸν στόλον και νὰ παραδώσῃ τὸ πλοῖόν του. Ἄλλαι ἐκδόσεις ἔφερον ὅτι τὸ «Χαμηδιέ» ἦτο ἠγκυροβλημένον εις Καθανλίκ-λιμάν, σημεῖόν τι ἀνωθεν τοῦ Κοῦμ-Καλέ ἦ ὅτι εἶχεν ἀποσταλῆ διὰ νυκτός εις Κωνσταντινούπολιν με ὀρισμένην ἐντολήν.

«Ὅλοι αὗται αἱ εἰκοτολογίαι ἀπεδείχθησαν ἀβάσιμοι, διότι φαίνεται, ὅτι τὸ περιλάλητον «Χαμηδιέ» ἀνεχώρησεν ἐκ Κοῦμ Καλέ ὄρθρου θαθέος τὴν ἐπιούσαν και κατηνύθη πρὸς τὴν Σύρον, κατορθῶσαν νὰ διαφύγῃ τὴν προσοχὴν τοῦ Ἑλληνικοῦ στόλου.

Ἐν τῷ μεταξύ ὁ Τουρκικὸς στόλος ἔλαβεν αἰθερογράφημα τοῦ «Χαμηδιέ» δίδοντος λεπτομερείας της ἐν Σύρῳ ἐνεργείας του ὑποπτέουσας δ' οὗτος ὅτι ὁ ἄ' Ἀβέρωφ τὸ ἰσχυρότατον σκάφος τοῦ Ἑλληνικοῦ ναυτικοῦ, θὰ ἐξήρχετο εις καταδιώξιν τοῦ «Χαμηδιέ», ἀπεφάσισε νὰ κάμῃ ἔξοδον και νὰ προσβάλῃ τὰς ἀπομονούσας μονάδας τοῦ Ἑλληνικοῦ στόλου, μετὰ τὴν πεποίθησιν, ὅτι θὰ τὰς κατεναυμάχει.

«Τὸ Σάββατον ἐπομένως τὴν 5) 18 Ἰανουαρίου, ὄλος ὁ Τουρκικὸς στόλος ἐξεκίνησε διά τὸ Αἶγατον, ταυτοχρόνως δὲ και ὁ ὑποφανόμενος ἀνεχώρη διὰ χωρίον τι πρὸς τὴν ἀκτὴν καλούμενον Ρένκιον. Τὸ χωρίον τοῦτο καίται ἐπὶ ὕψηλῳ λόφῳ, ἀπὸ της κορυφῆς τοῦ ὁποίου δύναται τις νὰ διακρίνῃ καλῶς μέχρι Τενέδου, Ἰμβροῦ και—ὅταν ὁ οὐρανὸς εἶναι καθαρὸς— μέχρι Σαμοθράκης και Λήμνου. Ὁ καιρὸς ἦτο θαυμαστος, φθᾶσας δὲ εις τὸ τέρμα τοῦ ταξειδίου μου, ἐπληροφόρηθην, ὅτι ὁ Τουρκικὸς στόλος κατηνύθη εις Λήμνον, ἀλλ' ἀπὸ πολλοῦ εἶχεν ἐξαφκνισθῆ. Διηρεύνησα τὸν ὀρίζοντα μετὰ τὸ τηλεσκόπιόν μου, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθην νὰ διακρίνω τίποτε, δι' ὅ ἀπεφάσισα νὰ περιμείνω. Ἦτο ἤδη ἡ ὥρα 11.15' π. μ.

«Εἰς τὰς 12 πρὸς δέκα ἤκουσα τρομεροῦς κανονιοβολισμούς, προερχομένους, καθ' ἃ ἠδυνήθην νὰ εἰκάσω, ἐκ Λήμνου. Αἱ βρονταὶ των κανονιοβολισμῶν ἐξηκολούθουν ἐρχόμεναι ἐξ ἀποστάσεως ἡμῶρου και πλέον, ὁ δὲ κραδασμὸς της ἀτμοσφαιρας και αἱ ἀναπάλσεις τοῦ ἤχου μοῦ ἐφάνιντο ὡς νὰ μοῦ ἐπερόνιαζαν τὸν ἐγκέφαλον.

«Ἐνῶ ἀνελογιζόμενη τὴν τύχην των δυστυχῶν Τούρκων, κάποιος ἐφώνησε: Κυττάξατε ἐκεῖ ἐκεῖ τὸ μικρὸν νέφος καπνοῦ, νοτιοδυτικῶς της Τενέδου». Παρητήρησα και εἶδα ἀμέσως τεραστίας στήλας ὕδατος ὕφουμένας ἀπὸ της ἐπιφανείας της θαλάσσης, ἀλλὰ πλοῖον δὲν ἠδυνήθην νὰ διακρίνω.

«Ὀλίγον κατ' ὀλίγον ὁ Τουρκικὸς στόλος, διερχόμενος ἐξωτὴ της Τενέδου, ὀπισθεχώρη πρὸς τὸ Σεντύλ Μπάχρ, και ἠδυνήθην τότε καθαρῶτα νὰ διακρίνω τὰ τέσσαρα μεγάλα Τουρκικὰ θωρηκτὰ πλέοντα κατὰ γραμμὴν ἐπὶ κεφαλῆς των μικροτέρων σκαφῶν των και παλαιάντα μανιωδῶς πρὸς ἀόρατον (εἰς ἐμὲ) ἐχθρόν. Ὀβίδες ἐρίπτοντο περίξ των, ἀλλ' ἐπὶ τινὰ χρόνον δὲν ἐφάνιντο σημεῖα ἐχθροῦ.

«Ἐνῶ παρητήρουν μετὰ τὰς διόπτρας μου, αἰφνης ὁ «Βαρβάρσας» ἦ τὸ «Τουργούτ Ρεῖς»—ποῖον ἐκ των δύο ἀκριβῶς δὲν δύναμαι νὰ εἰπῶ, ἐπειδὴ εἶνε ἀδελφὰ πλοῖα—ἐξηφανίσθη εις νεφέλην καπνοῦ; ἡ ὁποία τὸ περιεκάλυψεν ἀπὸ πρῶρας μέχρι πύρνης ἐπὶ πλέον των εἰκοσι λεπτῶν, ἐνόμισα δὲ, φυσικὰ, ὅτι ἐθυβίζετο. Πρὸς ἐκπληξίν μου ἐν ταῦταις ὁ καπνὸς

μετ' ὀλίγον διελύθη και τὰ τηλεβόλα του ἐτέθησαν και πάλιν εἰς ἐνέργειαν. Εὐθὺς κατόπιν ὁ «Ἀβέρωφ», ὁ ὁποῖος ἦτο κρυμμένος ὀπισθεν τῆς Τενέδου με' ἑπτὰ ἄλλα ἑλληνικὰ πλοῖα, ἐπεφάνη πλέων ἄλοταχῶς, τείνων προφανῶς νὰ ἐμβάλῃ εἰς τὴν παράταξιν τῶν Τουρκικῶν θωρηκτῶν, πλεόντων πρὸς τὴν Ἰμβρον. Ὁ σκοπὸς του ἦτο νὰ προφθάσῃ τὸ πρῶτον ἐκ τῶν Τουρκικῶν πλοίων και κατόπιν πλέων κυκλικῶς νὰ ἀποκόψῃ τὴν υποχώρησιν εἰς τὰ ἀκόλουθα Τουρκικὰ σκάφη. Ὁ Τοῦρκος ἐν τούτοις ναύαρχος δὲν ἦτο μαρὸς και διέταξε τὰ τέσσαρά του πλοῖα νὰ ἀκολουθήσωσι γραμμὴν παράλληλον τῇ τοῦ «Ἀβέρωφ» και νὰ ἀκολουθῶσιν ἄλληλα εἰς ἀπλὴν γραμμὴν καθ' οἰκονομήματα διεύθυνσιν ἐπλεεὶν ὁ «Ἀβέρωφ».

Τὸ σημεῖον τοῦτο ἦτο τὸ λαμπρότερον τῆς ὅλης ναυμαχίας, αἱ δὲ Τοῦρκοι δὲν ἐπείσαν εἰς τὴν παγίδα τοῦ ἀντιπάλου των. Κατενόησαν φυσικῶς, ὅτι ἐὰν ὁ «Ἀβέρωφ» ἐπετύγχανε νὰ παρακάμψῃ τὴν Τουρκικὴν παράταξιν, ἦσαν καταδικασμένοι εἰς βεβαίαν καταστροφὴν, ἐπειδὴ τὰ ἑπτὰ ἑλληνικὰ σκάφη, τὰ ὁποῖα ἀπέμενον ὀπισθεν τοῦ «Ἀβέρωφ», θὰ ἐπλησίαζον τότε και θὰ τοὺς ἐθετον ἐν μέσῳ δύο πυρῶν. Ἐπὶ τινὰ λεπτὰ διεζήχθη δρόμος ταχυτήτος μεταξὺ τοῦ «Ἀβέρωφ», ὁ ὁποῖος εἶχεν ἐκκινήσει ἀπὸ μικρῆς τινος ἀποστάσεως ὀπισθεν τοῦ «Βαρβαρόσσα», τοῦ τελευταίου ἐν τῇ γραμμῇ ἐκ τῶν Τουρκικῶν πλοίων, και τοῦ «Μετζήτιε», ὅπερ προηγείτο τοῦ ὅλου Τουρκικοῦ στόλου.

Ὁ «Ἀβέρωφ» ταχέως ἐφάνη ἐπικρατῶν τῶν ἀντιπάλων του και πρὸς στιγμὴν ἐνόμισα, ὅτι θὰ ἐπετύγχανε τοῦ σχεδίου του. Ὁ ναύαρχος ἐν τούτοις τοῦ Τουρκικοῦ στόλου ἐκράτει τὸ τελευταῖον του ἀγαθὸν τὸ ὁποῖον ἐχρησιμοποίησε κατὰ τὸν ὠφελιμώτερον δι' αὐτὸν τρόπον. Ἐδωκε διαταγὴν εἰς τὰ μικρότερα πλοῖα τοῦ Τουρκικοῦ στόλου, συνοδευόμενα ὑπὸ τῶν τεσσάρων ἀντιτορπιλικῶν, τὰ ὁποῖα λέγεται, ὅτι διανύουσιν ὑπὲρ τὰ 24 μίλια τὴν ὥραν, νὰ προσελάσωσι και νὰ θέσωσι ταιουτοτρόπως τὸν «Ἀβέρωφ» μεταξὺ αὐτῶν και τῶν τεσσάρων Τουρκικῶν θωρηκτῶν, τὰ ὁποῖα ἐκινουνοτο βραδύτερον ὀπισθεν ἐρχόμενα.

Ὁ «Ἀβέρωφ» βλέπων τὴν λαμπρὰν κίνησιν τοῦ Τοῦρκου ναυάρχου, ἐφοδῆθη (;) νὰ τεθῇ μεταξὺ τῶν ταχυπλόων ἀντιτορπιλικῶν και τῶν θωρηκτῶν και ἐμελεσεν ἀμέσως κυκλικῶς, εἰς κἀθετον πάλιν διεύθυνσιν πρὸς τὴν γραμμὴν τῶν τελευταίων τούτων, τὰ ὁποῖα ἤδη εἶχον ἐστραμμένως κατ' αὐτοῦ τὰς... πρύμνας και ἐξηκολούθουν βάλλοντα συνεχῶς.

Ὁ «Ἀβέρωφ» διήλθε πρὸ τοῦ «Μετζήτιε», ἀκολουθῶς πρὸ τοῦ «Μεσσουδιε», κατόπιν πρὸ τοῦ «Τουργούτ-Ρεῖς» και ἐσταμάτησε πρὸ τοῦ «Βαρβαρόσσα», κατὰ τοῦ ὁποῖου ἤδη συνεκέν-

τρῶσαν ἀποκλειστικῶς τὰ πυρὰ του. Ὁ «Βαρβαρόσσα», ὡς ἐσημειώθη ἀνωτέρω, κατεῖχε τὴν οὐραγίαν, προφανῶς δὲ εἶχεν ὑπόστῃ σοβαρὰς βλάβας, ἐπειδὴ ἐπλεε βραδύτατα, μίαν φάρκιν μάλιστα τὸ ἀδελφὸν του πλοῖον ἐδέησε νὰ στραφῇ ὀπίσω και νὰ τὸν βοηθήσῃ εἰς τὴν μάχην. Ἐπὶ δύο ὄλας ὥρας ἐξηκολούθησεν ἡ μεταξὺ τοῦ «Ἀβέρωφ» ἀφ' ἑνὸς και τοῦ «Βαρβαρόσσα» και τοῦ «Τουργούτ-Ρεῖς» ἀφ' ἑτέρου μονομαχία, ἀλλ' ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους κατεδείχθη, ὅτι τὰ Τουρκικὰ πλοῖα δὲν ἦσαν οἱ κατάλληλοι ἀντίπαλοι τοῦ «Ἀβέρωφ», τοῦ ὁποῖου τὸ εὐσταχον πῦρ ἐθέρισε κυριολεκτικῶς τὸν ἐχθρὸν.

Ἡ ὅλη ναυμαχία διήρκεσε τρεῖς ὥρας και δέκα λεπτὰ, μετὰ τὸ ὁποῖον χρονικὸν διάστημα οἱ Τοῦρκοι κατασυντετριμμένοι ὑπεχώρησαν βραδέως, ἀλλ' ἐν ἐξαιρέτῳ τάξει (!) πρὸς τὴν εἴσοδον τῶν Δαρδανελῶν.

Ἄναμφιβόλως ἡ ναυμαχία κατέληξεν εἰς νίκην τῶν Ἑλλήνων, ἀλλὰ και οἱ Τοῦρκοι ἐφάνησαν ἄνδρες καθ' ὅλην τὴν διάρκειάν της και εἶνε ἀπορίας ἄξιον, πῶς κατώρθωσαν νὰ ἐξέλθουν τῆς πάλης, χωρὶς ν' ἀπολέσωσι κανέν πλοῖον. Ἐπολέμησαν λυσσωδῶς μέχρι τέλους, κρατήσαντες τὴν θέσιν των ἐξαιρετικῶς καλά, ἐπέστρεψαν δὲ τὰ πλοῖα ἐνταῦθα (εἰς Δαρδανέλλια) μὴ ἔχοντα, ὡς μανθάνω, παρὰ μόνον δύο ὀβίδας ἑκαστον, τὰς ὁποῖας ἐφύλαξαν διὰ νὰ καλύψωσι τὴν υποχώρησιν τῶν μικροτέρων σκαφῶν των.

Οἱ Τοῦρκοι ἐρριψαν τὰς τελευταίας βολὰς των, καθ' ὃν χρόνον ὁ «Ἀβέρωφ» ὑπερήφανος ἐπέστρεφεν, ὅπως συνενωθῇ μετὰ τοῦ λοιποῦ Ἑλληνικοῦ στόλου, μεταξὺ Τενέδου και τῶν νήσων Ραμπί (;)

Αἱ γενόμεναι εἰς τὸ «Τουργούτ Ρεῖς» και τὸν «Βαρβαρόσαν» ζημίαι λέγονται σημαντικαί, εἶδα δὲ ὅπως εἰς τὰς καπνοδόχους των και ἀλλαχοῦ, αἱ ὁποῖαι ὀμιλοῦν ἀφ' ἐξυτῶν.

Ἐφρονῶ, ὅτι ὁ Τουρκικὸς στόλος δὲν θὰ ἐξέλθῃ πλέον πρὸς συνάντησιν τοῦ ἐχθροῦ και ὅτι ἡ ναυμαχία αὕτη θὰ συμβάλῃ πιθανῶς εἰς τὴν υπογραφήν τῆς εἰρήνης.

Οἱ νεκροὶ λέγεται, ὅτι ἐτάφησαν ἐδῶ τὴν νύκτα τῆς 5 Ἰανουαρίου, οἱ δὲ τραυματῆται, ὑπολογιζόμενοι εἰς ἑκατοντάδας, μετεφέρθησαν εἰς Κων(σταντι)πολιν, ὅπου εἰσήχθησαν εἰς διάφορα νοσοκομεία.

Ἐὰν οἱ Ἕλληνες εἶνε οἱ ἐνδοξοὶ νικηταὶ κατὰ τὴν ναυμαχίαν αὕτην, ἀλλὰ και οἱ Τοῦρκοι ὑπῆρξαν ἐξ ἴσου ἐντίμως ἠττημένοι.» Δαρδανέλλια 10 Ἰανουαρίου 1913.

GODFREY WHITTALL

ΕΚ ΤΩΝ ΠΟΛΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ

Θαυμασία δόσις τοῦ Ἡλίου, παρατηρηθεῖσα ἐν ταῖς βορείαις παγωμέναις χώραις κατὰ τὰς ἐσχάτως γενομένας ἐπιστημονικὰς ἐξερευνήσεις τῶν Νορβηγῶν ἐπιστημόνων. Ἡ εἰκὼν αὕτη ἐλήφθη ἐξ ὁραίας ἐπιτυχοῦς φωτογραφίας αὐτῶν ἐν ὥρα δύσεως τοῦ Ἡλίου.

ΤΟ ὙΨΟΣ ΤΗΣ Γῆ ἸΝΗΣ ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΑΣ

Ἀπὸ τὴν λάμπιν τῶν διαττόντων ἀστέρων και ἀπὸ ὀρισμένα βόρεια σέλα ἐξάγεται, ὅτι τὸ ὕψος τῆς γήινης ἀτμοσφαιρας ἀνέρχεται εἰς 200 τοῦλάχιστον χιλιόμετρα. Ἐκεῖ ὁμοῦ ἐπάνω ὁ ἀήρ εἶναι τόσο λεπτός και ἀραιῶς διανεμημένος, ὥστε ἡ πυκνότης του τυγχάνει πολὺ λεπτότερα ἀπὸ τὴν τῶν λεγομένων χώρων κενῶν ἀέρος, τοὺς ὁποῖους δυνάμεθα νὰ καταστήσωμεν τοιοῦτους με' τὰς ἀεραντλίας μας. Ἐπίσης ὁμοῦ και ἡ σύνθεσις τῆς ἀτμοσφαιρας εἶναι οὐσιωδῶς ἄλλοια εἰς αὐτὰ τὰ ὕψη παρὰ πλησίον τῆς γῆς. Εἰς ὕψος 150 χιλιομέτρων ὁ ἀήρ συνίσταται, κατὰ τὰς ἐρεῦνας τοῦ Humphrey, ἐξ 99,73 τ. ἑ. ὄγκων ὕδρογόνου και ἐκ 0,23 τ. ἑ. Ἡλίου. Αἱ νεώταται ἐρεῦναι τοῦ Wegener ἀπέδειξαν, ὅτι και εἰς ὕψος 500 χιλιομέτρων ὑπάρχουν ἀκόμη ἴχνη ἀτμοσφαιρας, και

ὅτι εἰς τὰ ὕψη ταῦτα ὑπάρχει ἀέριον, πολὺ πυκνότερον τοῦ ὕδρογόνου.

Ὁ Wegener ἐκάλει τὸ ἀέριον τοῦτο Γεωκορόνιον, διότι φαίνεται, ὅτι ἔχει ὁμοιότητά τινα πρὸς ἐναερίον τι στοιχεῖον ἐνυπάρχον εἰς τὴν ἀτμοσφαιραν τοῦ Ἡλίου και καλούμενον κορώνιον. Ἔως ποῦ φθάσει τὸ ἀτμοσφαιρικὸν περιεχόμενον τῆς γῆς και ὑπεράνω τοῦ ὕψους τούτου δὲν εἶναι γνωστόν· πάντως ὁμοῦ τὸ ἀπώτατον ὄριον τῆς εἰς τὴν γῆν ἀνηκούσης ἀτμοσφαιρας θὰ εἶναι ἐκεῖ ὅπου ἡ ἀποχωριστικὴ δύναμις, συννεσία τῆς περιστροφικῆς κινήσεως τῆς γῆς θὰ εἶναι τόσο μεγάλη, ὥσον και τὸ κέντρον τῆς βαρύτητος και τοῦτο συμβαίνει παρὰ τὸν ἰσημερινὸν εἰς ὕψος 6,6 ἀκτίων τῆς γῆς ἢ 42,000 χιλιομέτρων.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΝ ΠΑΙΓΝΙΟΝ

Ο μαγικός πίναξ.

Θέλετε να μάθητε την ηλικίαν γυναικός τινος, χωρίς να τὸ θέλη;

Προτείνετε αὐτῇ τὸ ἑξῆς: Παρουσιάσατε αὐτῇ τὸν κάτωθι ἀριθμητικὸν πίνακα καὶ ἐπιέτε της νὰ ἐρευνήσῃ νοερώς εἰς τὰς ἑξ ἑστῆλας τὸν πραγματικὸν ἀριθμὸν τῆς ηλικίας της καὶ ὅτι σὺς θὰ εἴδῃτε κατόπιν τὴν φαινομενικὴν αὐτῆς ηλικίαν.

Ἀφοῦ λοιπὸν προθύμως αὐτὴ σὰς ὁμολογήσῃ τὰς στήλας, ἐν αἷς ὁ ἀριθμὸς τῆς ηλικίας της ὑπάρχει, δὲν ἔχετε νὰ κάμῃτε ἄλλο, ἢ νὰ προσθέσῃτε τοὺς πρώτους ἀριθμοὺς τῶν στηλῶν καὶ οὕτως ἀλανθῶστως θὰ ἔχετε τὸ μυστικόν, ἥτοι τὴν πραγματικὴν ηλικίαν της.

ὑποθέσατε, ὅτι ἡ ηλικία της εἶνε 22 ἐτῶν καὶ σὰς λέγει, ὅτι ὁ ἀριθμὸς αὐτὸς ὑπάρχει εἰς τὴν 2, εἰς τὴν 3 καὶ εἰς τὴν 5 στήλην. Εἰς τὰς στήλας ταύτας θὰ εἴδῃτε τὸν 22. Ἄν προσθέσῃτε τοὺς πρώτους ἀριθμοὺς τῶν στηλῶν τούτων, ἥτοι τὸ 2, τὸ 4 καὶ τὸ 16 θὰ ἔχετε τὸν ἀριθμὸν τῆς ηλικίας της ὅν νοερώς ἐσκεύθη. Ὡστε δὲν πράττετε ἄλλο ἢ νὰ προσθέσῃτε τοὺς πρώτους ἀριθμοὺς τῶν στηλῶν, ὡς σὰς ὑπέδειξε.

Table with 5 columns of numbers: 1-2-4-8-16-32, 3-3-5-9-17-33, 5-6-6-10-18-34, 7-7-7-11-19-35, 9-10-12-12-20-36, 11-11-13-14-21-37, 13-14-14-14-22-38, 15-15-15-15-23-39, 17-18-20-24-24-40, 19-19-21-25-25-41, 21-22-22-26-26-42, 23-23-23-27-27-43, 25-26-28-28-28-44, 27-27-29-29-29-45, 29-30-30-30-30-46, 31-31-31-31-31-47, 33-34-36-40-48-48, 35-35-37-41-49-49, 37-38-38-42-50-50, 39-39-39-43-51-51, 41-42-44-44-52-52, 43-43-45-45-53-53, 45-46-46-46-54-54, 47-47-47-47-55-55, 49-50-52-56-56-56, 51-51-53-57-67-57, 53-54-54-58-58-58, 55-55-55-59-59-59, 57-58-60-60-60-60, 59-59-61-61-61-61, 61-62-62-62-62-62, 63-63-63-63-63-63

Ὁ ἀριθμητικὸς οὗτος πίναξ εἶναι ἀρκετὰ περιεργὸς καὶ λανθασμένος, δι' ὃ τὸν συνιστάμεν πολὺ εἰς τοὺς ἡμέτερους συνδρομητάς.

Ἐννοεῖται, ὅτι διὰ νὰ μὴ ἐκθέσῃτε τὴν Κυρίαν, ἥτις ἐγγέλθη νὰ διανοηθῇ τὴν πραγματικὴν τῆς ηλικίαν, τῆς λέγετε, ὅτι ἡ φαινομενικὴ τῆς ηλικία εἶναι 10 ἔτη ὀλιγώτερον.

φ. Π.

ΤΟ ΠΑΡΑΠΟΝΟ ΣΟΥ

Τὸ παράπονο ποῦ κάνεις δὲν τὸ βρίσκω λογικὸ γιατί σίχους νὰ σοῦ γράψω "Ἐχω τώρα ἀπὸ καιρὸ "Ἐπαφα νὰ σὲ λατρεύω "Ἐπαφα νὰ σ' ἀγαπῶ... Τι νομίζεις, δι' ἡ ἀγάπη φεύγει εὐκόλα ἀπὸ ἐκεῖ ποῦχει κάμη τὴ φωνιά της κ' ἔχει τόσο ριζωθῆ! μὴ τὰ γράφεις τέτοια λόγια κάνεις ἄδικο πολὺ... Ἀπὸ σένα ἐγὼ καρτέρια γὰ καμάρι σου κρυφὸ θάχης, πὼς γὰ τὴ Πατρίδα νύκτα ἔμερα τραγουδῶ καὶ ὄχι νὰ παραπονήσαι ποῦ ἔπαφα νὰ σ' ἀγαπῶ. Πρὶν ἀκόμη σ' ἀπαντήσω πρὶν σοῦ πῶ, πὼς σ' ἀγαπῶ! Εἶχα δόση ἕναν ὄρκο στὴ πατρίδα μου ἱερὸ. Εἰς τὴ δόξα της τραγουδῶ νύκτα ἔμερα νὰ ἐκφωνῶ. Λοιπὸν πάρε νὰ μου γράφεις κάνεις ἄδικο πολὺ νὰ μὴ ξέρης πὼς ἡ ἀγάπη εἶναι διαφορετικὴ. Ἄλλη ἐκείνη στὴ πατρίδα καὶ ἄλλη ποῦχομε μαζύ...

Ζάκυνθος, ΑΓΓΕΛΟΣ ΣΑΛΟΥΤΗΣ

ΣΚΕΥΕΙΣ

Ζηλευτὰ εἶναι τὰ ἔθνη, ἐκεῖνα ἅτινα συναισθάνονται βαθύτερον τὰ δυστυχήματα αὐτῶν ἢ τοὺς θριάμβους.

Τὰ δένδρα κρίνονται ἐκ τοῦ καρποῦ των, ὅπως καὶ οἱ ἄνθρωποι ἐκ τῶν πράξεων των.

Ὁ ἄνθρωπος ἑμαῖζε: πρὸς τὸν τυχοδιώκτην, ὅστις τὰ πάντα φαντάζεται ἰδικὰ του καὶ πάντες τὸν ἀπεχθάνονται.

Κάποιος ἠρώτησε ἕνα σοφὸν ἀρχαῖον: —Πόσος βασιλεὺς ἔχει τὸ μεγαλειότερον στέμμα; Καὶ ἔλαβε τὴν ἐξῆς ἀπάντησιν: —Ἐκεῖνος ὅστις ἔχει τὸ μεγαλειότερον κεφάλι (δηλ. νοῦν).

Ὁ πένης καὶ ὁ πλούσιος εἰσὶν οἱ δύο ἀνθρώπινοι πόλοι, οἱ ὅποιοι συγκρατοῦν τὴν ἰσορροπίαν τοῦ κόσμου.

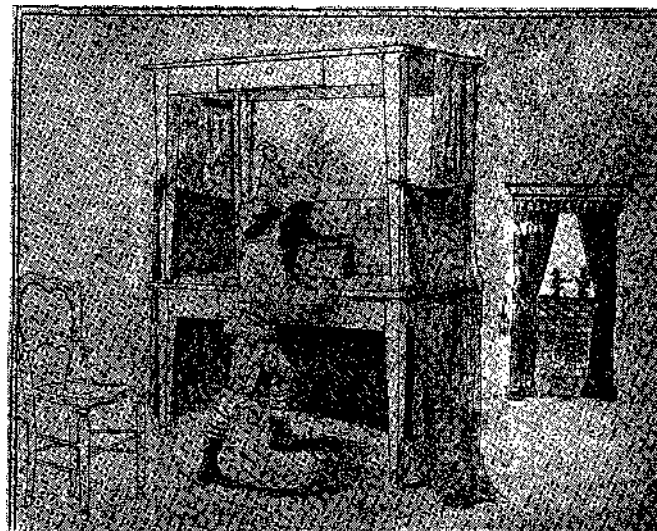
Περὶ αὐτοὺς στρέφονται, ἀδικόπως ἡ ἐργασία, ἡ σωτηρία, τὸ μῖσος, ἡ ἀγάπη, ἡ φιλία καὶ ἡ ἐρις. Μόνον δὲ ὁ θάνατος τερματίζει ἀμφοτέρους.

φ. Π.

ΤΟ ΠΑΙΔΙΚΟΝ ΘΕΑΤΡΟΝ

Αἱ πλαγῶνες καὶ τὰ νευροσπαστα.

Εἶναι πασιγνωστὸν τὸ διὰ τῶν σκιῶν ἐνεργούμενον θεατρίδιον, τοῦλάχιστον διὰ τὴν Ἀνατολήν, καὶ τὴν χώραν μας, ὅπου μᾶς ἐμεινεν ὡς ἀνάμνησις τῆς Τουρκικῆς κυριαρχίας. Πρόκειται περὶ τῶν πλαγῶνων, νευροσπαστων,

Πρόχειρον παιδικὸν θέατρον.

κοινῶς τοῦ παραγκιόζη, ὅστις ὄχι μόνον ἐν ταῖς ἐπαρχίαις, ἀλλὰ καὶ ἐν αὐτῇ τῇ πρωτευούσῃ μας ἔννοεῖ νὰ θριαμβεύῃ, ἐγκαθιδρυθεὶς πλέον δριστικῶς εἰς τὸ ὠραιότερον μέρος τῶν Ἀθηνῶν, παρὰ τὴν Λεξάμενην, ὅπου προσπαθεῖ νὰ κάμῃ συναγωνισμὸν... καὶ εἰς αὐτὰ τὰ θέατρα.

Καὶ ὅμως πόσοι μικροὶ ἀναγνώσται τῆς «Φύσεως» παραθερίζοντες εἰς νήσους, παραθαλασσίους πόλεις ἢ ἐξοχικὰ μέρη, εἰς μάτην αγωνίζονται νὰ ἐφεύρουν τίποτε κατὰ τῆς μονοτόνου διαρρέσεως τῶν μακρονῶν θερινῶν τούτων νυκτῶν. Καὶ πλήττουσιν οἱ μικροὶ μας καὶ μετ' αὐτῶν πλήττουσι καὶ οἱ μεγάλοι.

Ἴδου λοιπὸν μὲ εὐκόλος διασκέδασις, κοινὴ διὰ τοὺς δρώντας καὶ τοὺς θεατάς, ἢν παρατίθεμεν ὧδε.

Πρόκειται περὶ διοργανώσεως ἐκ τοῦ προχείρου τοιούτων διασκεδαστικῶν παιδικῶν θεάτρων. Ὀλίγα σανίδες καὶ ἐν ἄχρηστον τραπέζι, μία παλαιὰ λευκὴ δθόνη καὶ μία μικρὰ πρόχειρος λυχνία, ἴδου τί χρειάζεται διὰ τὴν ἴδρουν

καὶ τὸν σκηρικὸν διάκοσμον τοῦ μικροῦ τούτου θεάτρου σας.

Φυσικὰ οἱ ἐπιθυμοῦντες καὶ τὴν πολυτέλειαν, εἰμποροῦν ἀξιόλογα ν' ἀπαιτήσουν πῶσων δυνατῆν φιλοκαλίαν ἐν τῇ κατασκευῇ τῶν πλαγῶνων καὶ τοῦ θεάτρου των. Ἀντὶ χαρτονίου δύνανται νὰ κατασκευάσουν τὰς πλαγῶνας διὰ ξύλον καὶ νὰ τὰς ἐνδύσωσι πολυτελέστερον.

Ὡς πρὸς τὰ πρόσωπα τοῦ θιάσου, ἀπαξ χρειάζονται βωβὰ τοιαῦτα, δὲν θὰ δυσκολεθῆτε εἰς τὴν... κατασκευὴν των. Ἀπαιτεῖται ἀπλοῦν χαρτόνιον, ἐφ' οὗ σχεδιάζετε διαφόρους μορφὰς καὶ τὰς κόπτετε διὰ ψαλλίδος, καρφώνετε δὲ ἐπ' αὐτῶν μικρὰς ἐυλίνοους ἑξάβδους πρὸς χρησιμοποίησιν καὶ κίνησιν αὐτῶν διωσθεν τῆς δθόνης.

Περισσότερας λεπτομερίας θ' ἀντιλήσῃτε ἐκ τῶν παραυθεμένων εἰκόνων.

Ὡς πρὸς τὴν ἐκλογὴν τῶν ἔργων... δὲν ἀναμυγνύμεθα.

Οἱ ἐδρωποῖοι τὸ σόστημα τοῦτο τῶν παιδικῶν θεάτρων ἀνήγαγον εἰς περιοπὴν, ἐπινοήσαντες τελείας κινήσεις τῶν χειρῶν, ποδῶν, κεφαλῶν καὶ λοιπῶν μελῶν τοῦ σώματος διὰ τῆς συνδέσεως αὐτῶν διὰ νήματός ἀνωθι τῆς σκηνης,

Ἀνδρείκελα ἐκ χαρτονίου.

δπόθεν διὰ μηχανισμοῦ ἢ δι' ἀνθρώπου διευθύνονται δλόκληροι παραστάσεις σκηνῶν καὶ ἔργων.

φ. Π.

ΕΥΤΡΑΠΕΛΑ

Ὁ μικρὸς Μανώλης πρὸς τὸν καλλιτέχνην κ. Νομίκην.

—Ξεύρετε νὰ ζωγραφίζετε ἀπ' ὅλα τὰ ζῶα, ἰπποῦς, ὄνου, ἀρκτοῦς, πετηνά, ὡς καὶ σπήτια, ἀνθρώπους, ἔξοχός κτλ.

—'Ἀπ' ὅλα, ἀπ' ὅλα, παιδί μου, ἀφοῦ εἶμαι καλλιτέχνης, ὅ,τι θέλεις.

—Καὶ πνεύματα ζωγραφίζετε;

—'Α, ὄχι, ἀπ' αὐτὰ δὲν κατέχω.

—Τότε ὁ ἀδελφός μου εἶναι καλύτερος ζωγράφος ἀπὸ σᾶς. Χθὲς ἐξωγράφησε τρία πνεύματα.

—Μὰ αὐτὸς θὰ ἦνε τότε πνευματώδης.

—Σεῖς κ. Νομίκη, δὲν ἔχετε πνεῦμα;

Καὶ ὁ κ. Νομίκης στενοχωρηθεὶς:

—'Ἐχω, παιδί μου, ἀλλὰ καὶ ἐγὼ ἔτσι τὸ ἔδειχνα, καὶ μοῦ τὸ πείρανε.

Εἰς τὸ σχολεῖον:

—Τὶ γνωρίζεις, Μανώλη, περὶ τῆς Ἑλένης τοῦ Μενελάου;

—Ὅτι ἕνας Πάρις τῆς εἶπεν—'Ἐρχομαι εἰς τὴν πατρίδα μου ποῦ εἶναι Παράδεισος;

Αὐτὴ τοῦ ἀπήνησε.—'Ἐρχομαι. Καὶ ἔφυγεν διὰ τὴν πατρίδα του, ἥτις ἐλέγετο Τρωάς, ὅπου ἐξεκίνησαν ὕστερον ὅλοι οἱ Ἕλληνες βασιλεῖς εἰς πόλεμον νὰ τὴν πάρουν.

—Καὶ τοῦ τὴν ἐπῆραν;

—Βέβαια, ἀφοῦ τὴν ἐκουρέλιασαν καὶ ἔπεσαν ὅλοι οἱ βασιλεῖς κατασπαραχθέντες.

—Ποῖαν τὴν Ἑλένην;

—Ὅχι, τὴν Τρωάδα.

—Ποῦ τὰ ἔμαθες αὐτὰ;

—Εἰς τὸν κινηματογράφον, κ. καθηγητά.

Ὁμοίως εἰς τὸ σχολεῖον:

Ὁ διδάσκαλος εἰς τὸν μικρὸν. Τὶ καλοῦμεν κληρονομίαν;

Ὁ Μανώλης. Ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἀφίνοιν οἱ γονεῖς εἰς τὰ τέκνα των. ἢ μα ἀποθάνουν.

Ὁ διδάσκαλος. Καὶ διατὶ τὰ δίδουν ἅμα ἀποθάνουν καὶ ὄχι πρῖν.

Ὁ Μανώλης (μετὰ μικρὰν σκέψιν). Θὰ ἐρωτήσω ἀπὸψε τὸν πατέρα μου καὶ θὰ σᾶς εἶπω.

Ὁ Μανώλης ἀφοῦ τῆς ἔφαγε κατὰ τὸ σῆθηδες, ἐκρύβη ὑπὸ τὴν κλίνην του, ὅπου μία γάτα ἐκάθητο σιωπηλῆ εἰς τὴν γωνίαν.

—Καὶ σὺ, φαίνεται, τῆς ἔφαγες ἀπὸ τὴν μαστίχον σου, τῆ λέγει ὁ μικρός.

Ἄλλ' ἡ γαλῆ, τῆς ὁποίας τὴν ἡσυχίαν ἐτάραξεν ὁ Μανώλης, τῷ ἀπαντᾷ «νιάου» δηλ. ναι καὶ μετὰ δύο πηδήματα φεύγει ἐκείθεν, ἀφίνοισα μικρὸν σωρὸν ὄζοντα.

—Πούψ, ἀναγκάζει τότε ὁ Μανώλης ἐξερχόμενος ἐκείθεν, αὐτὴ θὰ τῆς ἔφαγε διὰ καλὰ.

Ἡ μαμὰ του ἐκκληκτος:

—Πῶς τόσο γλήγορα αὐτὴ τὴ φορὰ εἰσώπησες καὶ δὲν κλαῖς καὶ ἐβγῆκες ἔξω ἀπὸ τὴν κρυψώνα σου, τί συμβαίνει;

—Νά, δὲν θὰ ξαναπάω ἐκεῖ.

—Πῶς θὰ φρονιμεύσες πλέον.

—Ὅχι... ἀλλὰ... νά... ἡ γάτα μοῦ ἐπῆρε τὴν ὄψιν. Φαίνεται τῆς ἔφαγε καὶ αὐτὴ ἀπὸ τὴν μαμὰ τῆς καὶ ἐβρόμεσε.

Ἡ μήτηρ του ἔσκασε νὰ γελά.

Εἰς τὴν φυσικὴν ὁ καθηγητὴς ἠρώτησε τὸν Μανώλην:

—Τὶ θὰ γίνῃ, ἂν τὸ φῶς πέσῃ εἰς τὴν θάλασσαν;

Ὁ μικρὸς μετὰ μικρὰν σκέψιν, μὴ εὐρίσκων ἄλλην λύσιν:

—Θὰ σβύσῃ, Κύριε καθηγητά.

—Καλῶς. Ἐδγε. Κι' ἂν τὸ πλησιάζωμεν εἰς τὴν κυρίτιδα;

—Θ' ἀναψῇ, Κύριε καθηγητά.

—Πῶς; ἀφοῦ εἶναι σβημένον;

Ὁ Μανώλης μένει ἐνεδός.

Ὁ Μανώλης θελήσας νὰ δοκιμάσῃ καὶ αὐτὸς τὴν πολυμάθειαν τοῦ καθηγητοῦ του, τὸν ἠρώτησε, ἂν πιστεύῃ εἰς τὸν πνευματισμὸν.

—Ὅχι, τοῦ ἀπαντᾷ ὁ διδάσκαλος, σὺ πιστεύεις;

—Βέβαια, ἀφοῦ τὸν εἶδα.

—Καὶ τί μορφήν ἔχει;

—Ἀνθρώπινον, νά, σὰν τὴ δική σας, με γένεια, δόντια, μαλλιά.....

Κι' ὁ καθηγητὴς, ὅστις ἔφερε περὶ αὐτὸν καὶ ψευδεῖς ὀδόντας:

—Τότε, παιδί μου, ἀφοῦ μοῦ ὁμοιάζει, μὴ τὸν πιστεύεις, δὲν εἶναι ἀληθής.

Ὁ Μανώλης πρὸς τὸν πατέρα του.

—Πατέρα, ἔχει κανεὶς τὸ δικαίωμα ν' ἀνοίγῃ τὰ γράμματα τοῦ ἄλλου;

—Ὅχι, παιδί μου, ποτέ.

—Τότε, πατέρα, ἂν μοῦ φέρουν κανένα, νὰ μὴ τὸ ἀνοίξῃς.

Εἰς τὸν κινηματογράφον μία Κυρία ἐξεθείαζε τὸν σκόλον τῆς, τὸν ὁποῖον ἀγαποῦσε πολὺ καὶ τῆς εἶχε ἀποβιώσῃ τὴν πρῶταν.

—Περὶεργον, θ' ἀπέθανε, προσέθηκεν, ἀπὸ λύπη.

—Ὅχι, ἀπὸ στρουθίνην, ἐπέλαβεν ὁ Μανώλης,

—Καὶ πῶς τὸν γωρίζεις, σὺ;

—Νά, διότι μόνον οὕτω φρονεῖται ταχύτερον οἱ κύνες.

Η ΖΩΗ

Κυρίως τις θέσας εἰς ἐρώτημα «Τὶ εἶναι ἡ ζωὴ;» ἔλαβε τὰς ἑξῆς ἀπαντήσεις:

Εἰς γέρον.— Μία διαρκὴς μεταμέλεια.

Μία γραία.— Ἐλυκνιτάτη ἀπόλαυσις ἐν τῇ ματαιότητι αὐτῆς.

Εἰς ἱερέως.— Εἶναι φανερὰ ἐκδήλωσις τῆς σοφίας τοῦ Θεοῦ.

Εἰς ἱατροῦς.— Χρήσιμος ἐκδήλωσις τῆς ὕλης, καθ' ἣν οἱ φέροντες αὐτὴν ἀισθάνονται τὰς ζημίας, οἱ δὲ ἀφαιροῦντες τὰ κέρδη.

Εἰς δικηγόρου.— Ἀλληλοδιαδοχικαὶ φάσεις ἀπάτης καὶ πονηρίας.

Εἰς πλούσιου.— Ἄνευ τῶν οικονομικῶν κρίσεων ὅπως δῆποτε καλῆ.

Εἰς πένης.— Μεροδοῦλι-μεροφάγι. Τὰ ὑπόλοιπα ἔχει ὁ Θεός.

Εἰς νέου.— Ἀνεκτὴ κατάστασις ἐν ὅσῳ ὑπάρχει δρᾶσις, δύναμις καὶ θέλησις.

Μία νεᾶνις.— Ἡ ζωὴ εἶναι πάντοτε ὥραία μετ' ὅλας τὰς θλίψεις καὶ τὰς ἀπογοητεύσεις τῆς.

Ἐν μικρὸν παιδίον.— Χρόνια πολλὰ πολλὰ ἀτελείωτα!

Μία μικρὰ κόρη.— Μία συμπαθήτριά μου πολὺ φλύαρος.

Εἰς φιλόσοφου.— Συγμιαία λάμψις ἐν τῷ δοίοντι τῆς ἐξελίξεως.

Εἰς παράφρον.— Ζῶ! Ἄρα ἡ ἀντίληψις, ὅτι ζῶ, εἶνε ἡ ζωὴ.

Εἰς μέλλον κληρονόμου.— Σκοτεινὴ ὡς παρὸν, πλὴν φεγγαβολὸς εἰς μέλλον.

Εἰς ἐρωτευόμενου.— Ὀνειρώδης εὐτυχία πλήρης μέρου καὶ ποιήσεως.

Εἰς ἀνηλιτισμένου.— Ὀδὸς ἀνανθώδης φέρουσα πρὸς τὸν θάνατον.

Εἰς εὐέλπις. Πάντοτε ἀπατηλὴ σκιά, ἀλλὰ γλυκεῖα.

Εἰ ἐρωτιστής.— Πεδίον διακρίσεως τῆς ἀξίας ἐνὸς ἐκάστου.

Εἰς ἐτοιμοθάνατου.— Ζωὴ! Εἶνε πᾶν ὅ,τι γλυκύτερον, ὠραιότερον καὶ ποθεινότερον ὑπάρχει, Ζωὴ! Τίποτε δὲν ἐξισοῦται μετ' αὐτὴν!

Εἰς ταλαίπωρος σύζυγος (σιενάζων). Ζωὴ! Ἀτελεύτητος κόλασις!!!

ΣΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΑΛΛΗΚΑΡΙΑ

Στεφάνια ἀπὸ σαφρόκλαδα

δὲν πρέπει νὰ τὰ ποῦμε

Ἐκεῖ ποῦ ἡ Νίκη ἐπλεξε

καὶ σήμερα φοροῦνε

καὶ ἀνδρωμένα τὰ παιδιὰ

Ἡ Δάφνη Νίκης σύμβολο

ἦτο ὡς τὰ πῆς μεγάλο

Ἄλλὰ γι' αὐτὰ τὰ σημερὰ

παιδιὰ θὰ βροῦμε ἄλλο

ποῦ θὰ τὸ ἔχει ἡ Ἐλευθερία

στὰ χόματα σπαρμένο

καὶ ἡ Δόξα ἡ χρυσοφτέρωτη

μετ' αἶμα ποτισμένο

Ζάκυνθος

ΑΓΓΕΛΟΣ ΣΑΛΟΥΤΗΣ

ΣΤΟΜΦΟΣ

Ἐν ὄσῳ ὁ ἥλιος λάμπει

Στὸν κόσμον ἐδῶ κάτω,

Ἡ ἀφραση φεγγά του

Ζωὴ θὲ νὰ σκορπᾷ.

Τὰ σύγνεφα ἐν ὄσῳ

Μᾶς φέρουν τὴ βροχοῦλα,

Θὰ βροσκοῦνε δροσοῦλα

Στοῦς κάμπους, τὰ σπαρτά.

Κι' ἐγὼ τὰ δυὸ τῆς μάτρα

Ἐν ὄσῳ με κντιάζουν.

Καὶ με σφυγταγκαλλιάζουν

Τὰ χέρια τῆς τὰ δυὸ,

Θὰ βροσκοῦ τὴ δροσοῦλα

Σιμὰ στὴν ἀγκαλλιὰ τῆς

Καὶ σὺ θερμὰ φιλλιὰ τῆς

Θὰ σβῶνω τὸν καῦμό!

Κύπρος

ΠΟΛ. ΚΥΠΡΙΑΝΗΣ

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

Μάζενα, ὅταν δύνανται, διὰ νὰ ἔγῃ, ὅταν πρέπει.

Ὅστις θέλει τὴν πραγματικὴν εὐτυχίαν, πρέπει διὰ κόπων καὶ θυσιῶν νὰ τὴν ἐτοιμάσῃ καὶ ἔχει νὰ τὴν περιμένῃ.

Αἱ ἠθικαὶ ἀποταμιεύσεις εἶναι πολὺ καλύτεραι καὶ διαρκέστεραι τῶν ὑλικῶν.

Ἡ ἀρχὴ εἶναι τὸ ἡμῖσι τοῦ παντός, ἀλλὰ τὸ τέλος εἶναι τὸ σύνολον ὅλων τῶν ἡμῖσιων.

Μὴ σπεύδεις εἰς ὅ,τι ἀπορασίης, ἀλλὰ βραδέως πράττε ὅ,τι ἀσφαλῶς σέ συμφέρει.

Μὴ ἀπομιμοῦ οὐδένα, διότι ἡ θὰ σφάλῃς εἰς τὴν ἐκτέλεσιν ἢ θὰ πάθῃς ἐκ τῆς ἀντιπράξεως.

ΑΔΕΛΦΟΓΡΑΦΙΑ

Β. Α. Μυτιλήνη. Δελτάριον και επίταγή ελήφθη, ευχαριστούμεν πολύ. — **Ιπ. Rescht:** Δελτάριον ελήφθη, σάς απηγγίσαμεν. — **Χ. Π. Λάρνακα.** Έπιστολή σας ελήφθη, ευχαριστούμεν. — **Π. Γ. Αμαλιάδα.** Σας απέστειλαμεν ζητούμενον τόμον, Αναμένομεν νεωτέρας σας. — **Σ. Μ. Λευκωσίαν.** Απορούμεν διά βραδύτητα. Παρακαλούμεν απαντήσατε. — **Αρχ. Π. Μόσχαν.** Έπιστολή μετ' επίταγής ελήφθη και σάς ευχαριστούμεν. Ταχυδρο. γράφομεν επίσης. — **Μ. Χ. Elisabetheville.** Έπιστολή μετ' συνδρομής ελήφθη, και σάς ευχαριστούμεν. Ταχ. γράφομεν. — **Κ. Ν. Πάτρας** Συνδρομή ελήφθη. Ευχαριστούμεν. — **Χ. Σ. Κέρκυραν.** Σας έγράψαμεν. Απόδειξις στέλλεται ταχυδρομ. κώς. — **Π. Ρ. Μασσαλίαν.** Έλήφθησαν. Ευχαριστούμεν. Τόμος και Πανόραμα εστάλθησαν. — **Κ. Ο. Ναύλιοι.** Χρήματα ελήφθησαν, έχει καλώς. — **Π. Π. Γαλαξιδιον.** Δεν δυνάμεθα εκτελέσωμεν παραγγελίαν σας. Συμποφθείτε προς επιστολήν μας. — **Π. Φ. Σύρον.** Έχει καλώς. Αποστέλλονται προσεχώς. — **Μ. Ν. Αργυροστάσιον.** Εστάλθησαν άπαντα. Ήσχηίτε.

ΦΩΤΟ-ΖΙΓΚΟΓΡΑΦΕΙΟΝ

ΤΗΣ «ΦΥΣΕΩΣ»,

Κατασκευάζονται παντός είδους ζιγκογραφίαι (κλισά) και παντός μεγέθους εις μετρίαις τιμας αυθιμερόν.

Κατασκευάζονται όμοίως κλισά δια δελτάρια, επίκεώαλιδες επίστολών, λογα-

ριασμών, φακέλων κτλ.

Ένοικιάζονται και πωλούνται κλισά μεταχειριμένα δια περιδικά φύλλα, συγγράμματα, Ημερολόγια, Έφημερίδας κτλ. εις συμφερούσαις τιμας.

ΑΣΥΡΜΑΤΟΣ ΤΗΛΕΓΡΑΦΟΣ

ΗΛΕΚΤΡΙΚΗ ΤΗΛΕΓΡΑΦΙΑ

Διδονται μαθήματα προς εκμάθησιν της Ηλεκτρικής Τηλεγραφίας και του Άσυρμάτου Τηλεγράφου προς πάντα θέλοντα να δώσιν εξετάσεις εις τούς δύο τούτους κλάδους του Άσυρμάτου και του Ηλεκτρικού Τηλεγράφου.

Διδασασαλία θεωρητική και πρακτική τελεία εδμέθοδος και πρακτική εις ελάχιστον χρονικόν διάστημα.

Πληροφορία εις τὰ γραφεία της «Φύσεως» Όδός Σωκράτους αριθ. 2 Άθήναι.

ΑΝΑΓΚΑΙΑ ΔΗΛΩΣΙΣ

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΖΗΤΟΥΝΤΑΣ ΤΟ ΟΡΘΟΚΟΠΙΟΝ ΤΩΝ

Παρακαλούνται όσοι αποστέλλουσιν ήμιν τας φωτογραφίας των, όπως δυνάμει της φυσιογνωμικής αποκαλύψωμεν αυτοίς τὰ διατρέξαντα κατά τὸ παρελθόν αυτών, τὰ συμβαινοντα ήδη ως και τὰ μέλλοντα να τοίς συμβώσιν, υπό εποψιν ύγειας, εργασίας, ταξειδίων, κανονικής αποκαταστάσεως κτλ. ως και υπό εποψιν κέρδους και άπωλειών, φυσικοῦ χαρακτήρος, ιδιοτήτων, ελαττωμάτων, προτερημάτων, προόδου ή ζημιών κτλ. παρακαλούνται, επαναλαμβάνομεν, όπως σὺν τῇ άποστολῇ της φωτογραφίας των, ήτις δέον να μη είναι παλαιότερα των δύο ετών, μās άποστέλλωσι και σημειώσιν, ιδιόχειρον άπαραιτήτως, έν ή να σημειώται ή ήλικία αυτών, τὸ μέρος της γεννήσεώς των, τὸ επάγγελμα και άν διατελώσιν έγγαμοι ή ού. Ταύτα χραιομεθουσιν ήμιν προς άνεικατάστασιν των ένενώσεων, δν στερούμεθα, συνεισείη της προσωπικής αυτών άπουσίας, μη δυνάμενοι να κρίνωμεν άσφαλώς μόνον εκ του άψύχου χάρτου. Όστε μετὰ της φωτογραφίας στέλλετε άπαραιτήτως και τήν σημειώσιν ταύτην.

Η Πυθία της «Φύσεως»

Η ΦΥΣΙΣ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ

Συνδρομαί έγγράφονται άπ' αρχής εκάστου μηνός. Δι συνδρομαί εισί δεκται εις χαρτονομίσματα, γραμματόσημα αξίας παντός Έθνους.

Η Διεύθυνσις αναλαμβάνει τήν προμήθειαν και άποστολήν εις τας Έπαρχίας και τὸ Έξωτερικόν παντός άντικειμένου επί μικρῶ προμηθεία, άρκεί να καταβάλλονται τὸ άντίτιμον και τὰ ταχ. τέλη.

Έγγράφομαι συνδρομηταί εις οίανδήποτε Έφημερίδα ή περιοδικόν.

Διδονται δωρεάν πληροφορίες επί παντός ζητήματος.

Δέχεται και άντιπροσωπείας Γραφείων και Καταστημάτων.

ΖΗΤΕΙΤΕ

ΤΟ ΚΟΝΙΑΚ

ΤΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

ΟΙΝΩΝ

ΚΑΙ ΟΙΝΟΠΝΕΥΜΑΤΩΝ